

การพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชา วิศวกรรมอุตสาหกรรม

สุจุมาล หวังวนิชพันธ์
เกษมชัย บุญเพ็ญ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานห้องสมุดกลางเทเวศร์
สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
วันที่..... 17 ..... ค.ศ. 2553
เลขทะเบียน.....
เลขหมู่..... 2

๕ 551

ด.ช.

รายงานนี้ได้รับทุนสนับสนุนจาก งบประมาณเงินผลประโยชน์คณะฯ ประจำปี 2551

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

A study of personality development to have self-actualization for teacher
of students at Industrial Engineering

Sukumal Wangvanitchaphan
Kasemchai Boonpen

Rajamangkala University of Technology Phranakhon, Faculty of Technical Education

The Report is by Funded by Rajamangkala University of Technology Phranakhon,
Faculty of Technical Education, Fical Year 2008

ชื่อเรื่อง : การพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษา สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม

ผู้วิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชุมล หวังวนิชพันธ์

นายเกษมชัย บุญเพ็ญ

พ.ศ. : 2551

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาบุคลิกภาพของนักศึกษา แขนงวิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล โดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพของ ปีเตอร์ ลาสเตอร์และแบบสอบถามเพื่อเปรียบเทียบบุคลิกภาพก่อนและหลังการปรับปรุงบุคลิกภาพ จากกลุ่มนักศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 13 คน โดยการเลือกกลุ่มประชากรด้วยวิธี purposive selection จากนักศึกษากลุ่มแรกที่เรียนในหลักหลักสูตร คอ.บ. (หลักสูตร 5 ปี) ในสาขาวิชาเอกวิศวกรรมอุตสาหกรรม

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินข้อมูลในการวิจัยโดยการใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ : วัดความเชื่อมั่นในตนเองของ ปีเตอร์ ลาสเตอร์ และแบบประเมินบุคลิกภาพโดยใช้วิธีการตรวจสอบตนเอง การสังเกตและการสัมภาษณ์นักศึกษา แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการคำนวณหาเปอร์เซ็นต์และค่ามัธยัมเลขคณิต

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. บุคลิกภาพเดิมของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง 62.44 % และระดับไม่ดี 6.88 % ซึ่งมีจำนวนรวมถึง 69.32 %
2. จากแบบทดสอบบุคลิกภาพ : วัดความเชื่อมั่นในตนเอง พบว่า ระดับความเชื่อมั่นในตนเองระดับค่อนข้างต่ำและระดับต่ำ รวมทั้งสิ้น 76.91 %
3. บุคลิกภาพหลังการพัฒนา พบว่า นักศึกษามีบุคลิกภาพในระดับดีถึง 57.85 % ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 27.18 % และบุคลิกภาพระดับไม่ดี 0.43 % ซึ่งลดลงจากเดิม 94.47 %
4. จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ พบว่านักศึกษา ได้มีการพัฒนาบุคลิกภาพและสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง การปรับตัวในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งเกิดความภูมิใจในคุณค่าของตนเอง

Title : A study of personality development to have self-actualization for teacher of students at Industrial Engineering.

**Researcher : Sukumal Wangvanitchaphan
Kasemchai Boonpen**

Year : 2008

Abstract

This action research has a purpose to study the personality of students at the Industrial Engineering Department, Faculty of Technical Education, Rajamangkala University of Technology Phranakhon . By using the Peter Lauster personality test, this research compares the students' personality before and after taking suggestion test on personal development. The subject of test consists of 13 students, selected purposive selection from students at the first group of B.S. Technical Education (5-year curriculum) on Industrial Engineering Major.

The collecting-data instruments are the Peter Lauter's objective test, namely "the self report inventory", and the author's questionnaires with check-list method. The data are analyzed by using the percentage and arithmetic mean.

The research results are listed as the following;

1. The students' personalities before taking suggestion test on personal development in "middle" and "low" level are approximately 62.44 (largest group) and 6.88 percent respectively, totaling approximately 69.32 percent.

2. The result from the personality test : the "rather low" and "low" level of Self-confident measurement are totally 76.91 percent.

3. After taking the suggestion test on personal development, the "good" level is approximately 57.85 percent, increasing about 27.18 percent relative to the same level before taking the suggestion test. On the other hand, the "low" level is approximately 0.43 percent, decreasing about 94.47 percent relative to the same level before taking the suggestion test.

4. The findings from the interview and observation show that, after taking suggestion test on personal development, the most students not only improve their overall personalities, but also build their self-confident as well as increase their well-adjust personalities, resulting in the enhancement of their self-esteem.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากหลายฝ่ายที่ช่วยสนับสนุนช่วยเหลือในด้านต่างๆ

ขอขอบคุณคุณอย่างยิ่ง โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ให้การสนับสนุนทุนวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล คณะครู ศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล แขนงวิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม รหัสปก. 50 ที่เสียสละเวลาในการให้ความร่วมมือในการทำแบบประเมิน แบบทดสอบ และเข้ารับการแนะนำแนวทางการพัฒนาบุคลิกภาพและการสัมภาษณ์ จนสามารถนำเสนอผลงานวิจัยฉบับสมบูรณ์นี้ได้สำเร็จ

สุขุมล หวังวนิชพันธุ์
เกษมชัย บุญเพ็ญ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญภาพ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
2 เอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
บุคลิกภาพ	4
การพัฒนาบุคลิกภาพ	7
การวิจัยเชิงปฏิบัติการ	11
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
กรอบแนวความคิด	17
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	18
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	18
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	19
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	19
การเก็บรวบรวมข้อมูล	20
การวิเคราะห์ข้อมูล	21
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	25
ผลการวิเคราะห์ แบบประเมินผล ก่อนการปรับปรุงบุคลิกภาพของนักศึกษา	25
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบทดสอบ บุคลิกภาพ: ทัศนคติเชื่อมั่นในตนเอง	27
ผลการวิเคราะห์ แบบประเมินผล การปรับปรุงบุคลิกภาพของนักศึกษา	28

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ผลการวิเคราะห์การสังเกตและการสัมภาษณ์บุคลิกภาพของนักศึกษา	31
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	33
สรุปผลการวิจัย	34
อภิปรายผล	37
ข้อเสนอแนะ	38
บรรณานุกรม	40
ภาคผนวก ก	41
ภาคผนวก ข	49
ภาคผนวก ค	57
ประวัติผู้วิจัย	61

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1 วงจร 4 ชั้นตอนของการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

12

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ตารางวิเคราะห์ความเชื่อมั่นในตนเองของคุณ	22
2 ผลการประเมินบุคลิกภาพ ก่อนการปรับปรุงบุคลิกภาพของนักศึกษา กลุ่ม 50 ปอก.	25
3 ผลการประเมิน แบบทดสอบบุคลิกภาพ	27
4 ผลการประเมินบุคลิกภาพ การปรับปรุงบุคลิกภาพของนักศึกษา กลุ่ม 50 ปอก.	28

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 อันเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและจัดการการศึกษาอบรมให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พ.ศ.2540 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก หน้า 41) นั้นระบุถึงงานการวิจัยเพื่อพัฒนาไว้ใน มาตรา 24(4) ว่า “ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ และ มาตรา 30 ระบุว่า “ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา “ มาตรา 67 ก็ระบุว่า “ รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย “

การให้การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ความสามารถในสาขาวิชาต่างๆ ในระดับสูง โดยการนำทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ การพัฒนาทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ เพื่อสู่ การสร้างสรรค์และเผยแพร่ความรู้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ดังนั้น การจัดการอุดมศึกษาจึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างสรรค์และพัฒนาบุคคลพร้อมทั้งความสามารถในการนำความรู้ วิทยาการต่างๆ ไปใช้ในการพัฒนาสังคมและมนุษยชาติ ผู้ที่เป็นบัณฑิตจึงควรเป็นผู้ที่สามารถนำตนเองในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความตระหนักรู้รับผิดชอบชีวิต มีคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนมีบุคลิกภาพตามที่พึงประสงค์ เพื่อให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นภาระหน้าที่หลักที่สำคัญของมหาวิทยาลัยในระดับ อุดมศึกษา คือ การเสริมสร้างบุคลิกภาพนักศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมในอนาคต ซึ่งจะต้องอาศัยการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา ในการชี้แนะให้บุคคลรู้จักการดำเนินชีวิตที่ดีงาม ถูกต้องและสามารถฝึกฝนพัฒนาเองจนถึงความสมบูรณ์ คือความเป็นมนุษย์

กองปรักคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้ตระหนักถึงการเสริมสร้างและการพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษาของคณะฯ เพื่อการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อคณะฯและมหาวิทยาลัยฯ และตัวนักศึกษาเองที่จะต้องสำเร็จการศึกษาไปเป็นครูช่างในอนาคต จึงสมควรอย่างยิ่งที่ต้องมีการพัฒนาตนเองในด้านบุคลิกภาพ ซึ่งผู้ที่เป็นครูช่างควรมีบุคลิกที่ดีสามารถเป็นแบบอย่างแก่ลูกศิษย์ของตนเอง รวมทั้งต้องเป็นกำลังสำคัญในการช่วยอบรมบ่มนิสัย ให้ความรู้และฝึกทักษะต่างๆให้แก่ศิษย์เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยเฉพาะในสถานการณ์ปัญหาสังคมไทยของวัยรุ่นในปัจจุบันที่มีแนวโน้มการแต่งกาย ความประพฤติปฏิบัติตน และวัฒนธรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก จากวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทย เนื่องจากการรับเอาวัฒนธรรมการใช้ชีวิตตามแบบอย่างประเทศที่เจริญก้าวหน้าทางวัตถุของบรรดาวัยรุ่น เป็นผลให้นิสิตนักศึกษา หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) รุ่นที่ 1 ของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ผู้ซึ่งจะต้องจบการศึกษาเพื่อบัณฑิตของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หลักสูตร 5 ปี (รุ่นแรก) ที่จะต้องไปประกอบอาชีพเป็นครูช่างต่อไปในอนาคต ขาดการปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองให้เกิดเป็นภูมิรู้และพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง เพื่อการสร้างภาพลักษณ์ของนักศึกษาที่ดีต่อคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครต่อไป

จากปัญหาดังกล่าวทำให้นักศึกษามีพฤติกรรมการแต่งกาย การประพฤติตนและการใช้ชีวิตที่ไม่เหมาะสมต่อการสร้างภาพลักษณ์นิสิตของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม รวมทั้งการพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองที่จะเป็นครูที่พึงประสงค์ภายหลังการสำเร็จการศึกษา จึงสมควรได้รับการพัฒนาและปรับปรุงบุคลิกภาพ ให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้ประสบความสำเร็จในด้านต่างๆทั้งยังเป็นการสร้างชื่อเสียงแก่คณะฯและมหาวิทยาลัยต่อไปทั้งในปัจจุบันที่เป็นนิสิตและอนาคตที่จะเป็นบัณฑิตต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อทราบปัญหาและแนวทางการพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษา โดยให้ความรู้และความเข้าใจในการดำรงชีวิตและการสร้างภาพลักษณ์ของนิสิตคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาแขนงวิชา วิศวกรรม อุตสาหกรรม รหัส ปอก.50 โดยการให้ความรู้ด้านการส่งเสริมและพัฒนาบุคลิกภาพ และการใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพเพื่อประเมินตนเองของกลุ่มตัวอย่าง

1.3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.3.2.1 ประชากร ได้แก่ นักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม รหัส ปอก.50 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา ความปลอดภัยในงาน อุตสาหกรรม ภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2551

1.3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม รหัส ปอก.50 จำนวน 13 คน

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.4.1 บุคลิกภาพ หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่เป็นที่รับรู้กัน โดยทั่วไปเป็นลักษณะรวมของบุคคลนั้น อันประกอบด้วยพฤติกรรมที่แสดงออกและลักษณะเฉพาะภายในของบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลนั้นมีความแตกต่างจากบุคคลทั่วไป

1.4.2 การพัฒนาบุคลิกภาพ หมายถึง ความสามารถในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม สร้างความมั่นใจ ความประทับใจในทุกโอกาสให้เกิดความน่าเชื่อถือ โดยมีการพัฒนาบุคลิกภาพให้เป็นที่ยอมรับของสังคม และทำให้ดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.4.3 นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม รหัส ปอก.50 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา ความปลอดภัยในงานอุตสาหกรรม

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

พัฒนาและปรับปรุงบุคลิกภาพของนักศึกษาทั้งภายในและภายนอก เพื่อสร้างการยอมรับ และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของนิสิตของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

บทที่ 2

เอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษา สาขาวิชาวิศวกรรม
อุตสาหกรรม ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า เอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอ
เป็นหัวข้อดังนี้

2.1 บุคลิกภาพ

2.1.1 ความสำคัญของบุคลิกภาพ

2.1.2 ความหมายของบุคลิกภาพ

2.1.3 การเสริมสร้างบุคลิกภาพ

2.1.4 กลวิธีการวัดบุคลิกภาพ

2.2 การพัฒนาบุคลิกภาพ

2.2.1 บทบาทของโรงเรียนในการสร้างเสริมบุคลิกภาพของนักศึกษา

2.2.2 วิธีปรับปรุงบุคลิกภาพ

2.2.3 บุคลิกภาพของครูที่ดี

2.2.4 อิทธิพลที่มีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ

2.3 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5 กรอบแนวความคิด

2.1 บุคลิกภาพ

2.1.1 ความสำคัญของบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตในสังคมเป็นอย่างมาก โดยพิจารณาจาก
ประเด็นดังต่อไปนี้

1. ความมั่นใจ ผู้ที่มีบุคลิกภาพดี จะมีความมั่นใจในการแสดงออกมากขึ้น ทำให้กล้า
แสดงออก เพราะคนอื่น ๆ ที่พบเห็นจะให้ความสนใจและเชื่อมั่น ดังนั้น โอกาสของการที่จะประสบ
ความสำเร็จจึงมีมากขึ้น

2. การคาดหมายพฤติกรรม ถ้ารู้ว่าบุคคลนั้นมีบุคลิกภาพอย่างไร จะทำนายได้ว่าใน
สถานการณ์ใดจะแสดงพฤติกรรมอย่างไร

3. การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถบอกได้ว่าบุคคลหนึ่งแตกต่างจากอีกบุคคลหนึ่งได้โดยการสังเกตพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นประจำสม่ำเสมอ บุคลิกภาพทำให้สามารถจำรูจัก เข้าใจ บุคคลแต่ละคนได้ ตลอดจนรู้วิธีที่จะปรับตัวให้เข้ากับบุคคลเหล่านั้น ทำให้เกิดสัมพันธอันดีต่อสังคม

4. การตระหนักในเอกลักษณ์ของบุคคล บุคลิกภาพทำให้บุคคล คนนั้นมีลักษณะเฉพาะตัวที่เป็นของตนเอง เป็นแบบอย่างแก่เยาวชน

5. การปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่น การที่รู้บุคลิกภาพของบุคคลอื่น ทำให้ปรับตัวเข้ากับเขาได้ง่าย เอาชนะศัตรูได้ แก้ปัญหาได้ บุคลิกภาพมีส่วนสำคัญช่วยให้สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลและสถานการณ์ได้ดีขึ้น รวดเร็วขึ้น ง่ายขึ้น

6. ความสำเร็จ คนที่มีบุคลิกภาพดี ได้เปรียบผู้อื่นเสมอ เป็นพื้นฐานแห่งการศรัทธา เชื่อถือแก่ผู้พบเห็น ช่วยให้ธุรกิจการงานสำเร็จได้ง่ายขึ้น ได้รับความร่วมมือ และการติดต่อด้วยดีได้รับความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่การงาน

7. การยอมรับของกลุ่ม คนที่มีบุคลิกภาพดียอมรับเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป ใครๆก็เรียกร้องต้องการ ชอบที่จะให้อยู่ร่วมในกลุ่มทำให้เกิดความมั่นคงทางจิตใจ

2.1.2 ความหมายของบุคลิกภาพ

สถิต วงษ์สุวรรณ (2540 : 2) ได้กล่าวไว้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะส่วนรวมของบุคคลในทุกๆด้าน ไม่จะเป็นด้านชีวิตส่วนตัว ด้านกิจกรรม หรือในด้านสังคมทั่วไป

ฮิลการ์ด (Hilgard อ้างถึงใน สถิต วงษ์สุวรรณ, 2540 : 3) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพ ว่าหมายถึง ลักษณะส่วนรวม ของบุคคลแต่ละคน อันเป็นแนวทางในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ซึ่งแต่ละคนจะมีรูปแบบการแสดงออกทางพฤติกรรมต่าง ๆ กัน

ศิริโสภาคย์ บูรพาเดชะ กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือ ผลรวมของคุณลักษณะทั้งหลายอันประกอบขึ้นเป็นบุคคลนั้น เป็นลักษณะประจำตัวมนุษย์ทั้งทางกายและทางใจ

ฉันทนิช อัสวนนท์ ได้ให้ความหมายของ บุคลิกภาพ หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่หล่อหลวมให้เป็นและอยู่ในคนคนนั้น ไม่ว่าจะเป็จุดเด่นจุดด้อยก็ตาม ซึ่งทำให้เขามีความแตกต่างจากบุคคลอื่นๆ จนกระทั่งไม่เหมือนกับผู้อื่นในโลก

จากความหมายของคำว่า บุคลิกภาพ ที่มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ข้างต้นพอที่จะสรุปได้ว่า บุคลิกภาพ คือ แบบแผนพฤติกรรมของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่เป็นลักษณะโดยรวมทั้งภายนอกและภายในที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างเฉพาะตัวบุคคลแต่ละคน

2.1.3 การเสริมสร้างบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ มิใช่สิ่งที่เป็นมาแต่กำเนิดแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น นอกจากบุคลิกลักษณะทางกายและสติปัญญาบางประการ ที่ได้รับการถ่ายทอดมาทางพันธุกรรมแล้ว บุคคลจะมีบุคลิกภาพได้ก็เพราะเขาได้มีความสัมพันธ์ และมีปฏิริยาโต้ตอบกับสิ่งแวดล้อม โดยบุคคลจะเริ่มเรียนรู้การมีความสัมพันธ์ และการมีปฏิริยาโต้ตอบกับสิ่งแวดล้อมมาตั้งแต่วัยทารก นี่คือจุดเริ่มต้นของการเกิดและพัฒนาบุคลิกภาพในบุคคล และดำเนินการต่อเนื่องอยู่ในตัวบุคคลเรื่อยมา จนกระทั่งเข้าสู่วัยรุ่นจะเริ่มปรากฏให้เห็น ได้ชัดเจนพอสมควร เมื่อถึงวัยผู้ใหญ่จึงเห็นได้อย่างชัดเจนที่สุด “บุคลิกภาพ” จะแสดงให้เห็นภาพหรือลักษณะของบุคคลโดยส่วนรวม ซึ่งไม่เพียงแต่มีอิทธิพลต่อเฉพาะตัวเจ้าของบุคลิกภาพเท่านั้น แต่ยังมีผลกระทบต่อบุคคลอื่นที่อยู่แวดล้อมอีกด้วย สามารถทำให้สังคมอยู่กันอย่างสงบสุขหรือไม่เป็นสุขก็ได้ บุคลิกภาพที่เป็นที่พึงพอใจ คือ พึงปรารถนาของสังคม เป็นบุคลิกภาพที่สนับสนุนสร้างสรรค์สังคม ดังนั้นจึงควรให้ความสนใจ ดูแลแก้ไข สร้างเสริม ให้บุคคลมีบุคลิกภาพอันที่พึงปรารถนาและสร้างสรรค์ด้วย

2.1.4 กลวิธีการวัดบุคลิกภาพ

กลวิธีการวัดบุคลิกภาพ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ประเภทไม่จัดอยู่ในทางวิทยาศาสตร์ (The Pseudo Scientific) วิธีนี้พยายามที่จะเสาะแสวงหา และรวบรวมข้อนี้คิด และคำอธิบายเกี่ยวกับบุคลิกภาพของบุคคล เช่น การตัดสินบุคลิกภาพโดยอาศัยการสังเกต รูปกะโหลกศีรษะ รูปพรรณสัณฐาน ลายมือ เท้า การดูดวง การทำนายทางโหราศาสตร์ การดูโหงวเฮ้ง การดูนรลักษณ์ ฯลฯ

2. ประเภทวิธีการเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific) คำว่า บุคลิกภาพ แม้ว่าบางครั้งจะให้ความหมายที่กว้าง แต่ในการวัดทางจิตวิทยา คำว่า “แบบทดสอบบุคลิกภาพ” หมายถึงเครื่องมือสำหรับวัดลักษณะทางอารมณ์ แรงจูงใจ มนุษย์สัมพันธ์ เจตคติ ซึ่งต่างไปจากความสามารถ ลักษณะของพฤติกรรม(ยกเว้นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถ) มักจะมีลักษณะคู่กันที่เป็นไปในทางตรงกันข้ามเช่น อ่อนกับแข็ง รอบคอบกับมักง่าย สุขเอาเผากิน วิธีการวัดประเมินบุคลิกภาพนั้นมีหลากหลายวิธีเช่น แบบทดสอบบุคลิกภาพ (Personality Tests) เทคนิคการฉายออกหรือฉายภาพจิต (Projective Techniques) แบบสอบถาม (Questionnaires or Inventories) การใช้มาตรส่วนประมาณค่า (Rating Techniques) สังคมมิติ (Sociometry) การสร้างสถานการณ์ (Assessment, Situation) และวิธีอื่นๆอีกมากมายหลายวิธี

2.2 การพัฒนาบุคลิกภาพ

2.2.1 บทบาทของโรงเรียนในการสร้างเสริมบุคลิกภาพของนักศึกษา

ส่วนประกอบที่ช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพของนักศึกษามี 2 ประการคือพันธุกรรม และสิ่งแวดล้อม ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนี้ ดังนั้น ส่วนประกอบที่เกิดจากพันธุกรรมย่อมเป็นของนักศึกษาตลอดไป ไม่มีทางบังคับหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ แต่การศึกษาที่ดีสามารถปรับปรุงบุคลิกภาพได้ สถานศึกษาเป็นสถาบันที่ได้จัดระเบียบไว้เป็นอย่างดี เพื่อช่วยให้นักศึกษาได้พัฒนาไปในทางที่พึงประสงค์ ครูอาจารย์จึงมีบทบาทสำคัญในอันที่จะสร้างเสริมบุคลิกภาพให้เหมาะสม โดยสามารถปฏิบัติได้ดังนี้

1. จัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้ดี เพราะมีผลอย่างมากต่อการสร้างบุคลิกภาพอย่างมาก จัดและใช้อาคารสถานที่ให้เหมาะสม ทำให้สะอาด เป็นระเบียบสวยงาม สถานศึกษาต้องสร้างระเบียบ วินัยและประเพณีที่ดี และควบคุมดูแลให้ทุกคนปฏิบัติ

2. จัดบทเรียนให้เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความสนใจ บทเรียนที่ยากเกินไปทำให้ผู้เรียนเกิดความท้อถอย ง่ายเกินไปทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่าย บทเรียนที่ดีจะช่วยให้เด็กปรับตัวได้ มีพัฒนาการทางสังคม อารมณ์ และสติปัญญาดี มีผลให้บุคลิกดีด้วย

3. วิธีสอนดี ใช้หลายแบบหลายวิธี เมื่อผู้เรียนได้เรียนจนเต็มความสามารถ บุคลิกภาพก็จะดีด้วย โดยยึดหลักการสอนว่า สอนจากง่ายไปยาก จากสิ่งที่รู้ไปหาสิ่งที่ไม่รู้ จากรูปธรรมไปหานามธรรม จากสิ่งใกล้ตัวไปหาสิ่งไกลตัว จากการทดลองไปสู่กฎเกณฑ์ สอนโดยคำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคล หลักจิตวิทยา ยึดความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาและหลักสูตร

4. ช่วยเหลือให้ผู้เรียนแก้ปัญหาสำเร็จ ไม่ปล่อยให้ลอยละลือให้แก้ปัญหาเอง โดยครูไม่เอาใจใส่ แต่ไม่ใช่ครูจัดการให้เบ็ดเสร็จ ควรใช้วิธีการแนะแนว

5. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเด็ก และปฏิบัติต่อเด็กด้วยความยุติธรรม จะมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพอย่างมาก

6. จัดให้มีการร่วมมือและแข่งขันกันในหมู่ผู้เรียน ถ้าจัดให้เหมาะสม จะเป็นประสบการณ์ในการปรับตัว การแข่งขันจะจูงใจให้กระทำเต็มความสามารถ แต่ถ้ามากเกินไป เจตคติอาจจะเสีย

7. ครูสร้างบุคลิกภาพที่ดีแก่ตัวครูเอง เพราะเป็นแม่พิมพ์ ผู้เรียนจะได้มีบุคลิกภาพที่ดีตามครู การปรับปรุงบุคลิกภาพของครูเพื่อเป็นตัวอย่างและแนวทางที่ดีแก่ผู้เรียน

8. จัดให้มีโครงการแนะแนวในโรงเรียน เพราะโครงการนี้จะส่งเสริมบุคลิกภาพได้มาก บริการแนะแนวช่วยให้ครูมีโอกาสทำความเข้าใจกับตัวผู้เรียน และช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองมากขึ้น

9. การวางระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีวินัย

10. การจัดกิจกรรม และบริการ เพื่อให้ประสบการณ์ที่ดีแก่ผู้เรียน ผู้เรียนจะได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

11. การจัดบริการอาหารกลางวัน บริการอนามัยในสถานศึกษา จะช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพทางกาย

12. การตอบสนองความต้องการ (Needs) ของผู้เรียน

13. ทำโครงการอบรมประจำปี

14. จัดตั้งกรรมการในชั้นเรียน และกรรมสถานศึกษา

2.2.2 วิธีปรับปรุงบุคลิกภาพ

วิธีการเรียนรู้การปรับปรุงบุคลิกภาพนั้น พ่อ แม่ ครู เพื่อน ไม่ได้สอนเป็นลำดับขั้นตอน เหมือนการเรียนวิชาการในชั้นเรียนแต่สอนตามเหตุการณ์ ไม่มีการให้คะแนน ตัดสินได้หรือตก ไม่มีพิธีรีตอง สอนแล้วผ่านไป คนที่จะทดสอบ ให้คะแนนตัดสินคือตัวเอง ใครเอาใจใส่ต่อตนเองก็นำเอาคำสอนไปปฏิบัติได้มาก ก็เป็นคนที่มีสุขภาพดี มีบุคลิกภาพเป็นที่ปรารถนาของสังคม คนที่ไม่เอาใจใส่ต่อคำสั่งสอนมักจะมองไปว่าการสอนของผู้อื่นเป็นการพูดหรือวิจารณ์ เพราะความลำเอียง ประสงค์ร้าย ไม่ชอบตน การปรับปรุงบุคลิกภาพจึงไม่ได้ผล คนที่ไม่ดีมีจิตใจต่ำ นอกจากให้คนอื่นสอนแล้ว ควรจะสอนตนเอง ด้วยการวิเคราะห์ลักษณะของตนด้วยจิตใจเป็นกลาง เหมือนสอนตนเอง ระลึกได้แล้วนำไปปฏิบัติ หมั่นทดลองตนเองอยู่เสมอว่ายังมีข้อบกพร่องใดที่ยังต้องการการแก้ไขอีกบ้าง ถ้าทำให้ข้อบกพร่องลดลงควรปฏิบัติอย่างไร ขอให้ทำเช่นนี้เรื่อยๆ จะสามารถปรับปรุงบุคลิกภาพได้อย่างรวดเร็ว ไม่มีใครช่วยปรับปรุงบุคลิกภาพให้ใครได้ นอกจากการช่วยตนเองเท่านั้น ต้องระลึกถึงพุทธพจน์ที่ว่า “อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ตนย่อมเป็นที่พึ่งของตน”

2.2.3 บุคลิกภาพของครูที่ดี

ครูควรมีบุคลิกภาพที่ดีสามารถเป็นตัวอย่างแก่เด็กได้ ครูเป็นกำลังสำคัญในการที่จะช่วยอบรมบ่มนิสัย ให้ความรู้ผละฝึกทักษะต่างๆให้แก่เด็ก เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าครูดีก็หวังได้ว่า กุลบุตร กุลธิดาที่ครูคนนั้นสอนจะเป็นคนดี มีผู้พยายามกำหนดไว้ว่าครูที่ดีมีคุณภาพสูงนั้น ควรมีบุคลิกภาพอย่างไร เช่น ครูดีมีคุณภาพสูงต้องมีความรู้ดี ความสามารถสูง มีคุณลักษณะและจิตใจสูง เสียสละ ปรารถนาดีต่อเด็ก เพียรพยายามอบรมแนะนำ ให้การศึกษาตามปรัชญาของประเทศชาติ ซึ่ง บุญถิ่น อัตถากรและ รัตนา ต้นบุญเด็ก (อ้างถึงใน สถิต วรย์สวรรค์, 2540 : 219) ได้แสดงทัศนคติเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะของครูที่ดีไว้ดังนี้

American Council on Education ว่าต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีสุขภาพจิตสมบูรณ์ สามารถปรับตัวได้ดี การมีสุขภาพดี จะส่งผลให้เป็นผู้มีอารมณ์แจ่มใส เบิกบานไม่เป็นที่เวทนาแก่เด็ก
2. แต่งกายดี สะอาด ประณีต เรียบร้อย สวยงาม ไม่ครี เซย ถ้าสมัยเกินไป เหมาะแก่กาลเทศะ จะช่วยให้มีบุคลิกภาพดีเป็นที่น่านิยมยิ่งขึ้น
3. กระฉับกระเฉง คล่องแคล่ว ว่องไว ไม่เฉื่อยชา เป็นคนกระตือรือร้น ทำงานด้วยความเต็มใจ
4. มีกิริยาจาและมารยาทเรียบร้อย สุภาพ อ่อน โยน มีมารยาทงาม การเคลื่อนไหวอยู่ในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ
5. ประพฤติตัวดีมีศีลธรรม เป็นที่น่าเคารพนับถือ เป็นตัวอย่างที่ดีต่อศิษย์ อยู่ในกรอบประเพณีอันดีงาม สร้างสมให้เกิดมีคุณธรรม ศีลธรรมขึ้นในตนให้มากที่สุด รู้จัดเสียดสละ สามารถอบรมแนะแนวและปกครองเด็กให้ดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
6. พุดจาสุภาพ ชัดเจน ชัดถ้อยชัดคำ มีน้ำเสียงกังวาน แจ่มใส ใช้ภาษาสุภาพไม่หยาบคาย ออกเสียงควบกล้ำถูกต้อง มีเสียงดังพอประมาณ
7. มีความรู้ความสามารถในวิชาที่ตนสอน สอนดี ขยันหมั่นเพียร พยายามขวนขวายหาความรู้อยู่ตลอดเวลา มีความรู้ทันต่อเหตุการณ์เสมอ และมีประสบการณ์ในเรื่องต่างๆ มากพอ
8. มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง กล้าแสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น กล้ารับผิดชอบในสิ่งที่ทำ ตัดสนใจอย่างเด็ดขาดแน่วแน่ไม่ลังเล เมื่อออกคำสั่งแล้วต้องจำได้
9. เป็นคนมีเหตุผล มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่
10. มีความยุติธรรม ปฏิบัติต่อนักเรียนด้วยความเที่ยงธรรม ครูต้องไม่คิดอคติลำเอียง ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง ทำให้เสียการปกครองในชั้นเรียน รักและหวังดีต่อศิษย์ทุกคนเท่าเทียมกัน
11. มีอารมณ์ขันบ้างพอสมควร จะช่วยให้บรรยากาศของการเรียนการสอนมีชีวิตชีวา ไม่ตึงเครียดจนเกินไป ปกติ มีอารมณ์แจ่มใสเบิกบาน
12. เป็นผู้เสียสละ ใจกว้างขวาง ขอมเสียสละเวลา กำลังกาย สติปัญญา ทรัพย์สิน เงินทองเพื่อนักเรียนบ้าง
13. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถสังคมได้กับคนทุกระดับได้ดี มีหน้าตาเข้มแข็งแจ่มใส มีความเป็นกันเอง มีสัมพันธ์ภาพอันดีกับบุคคลอื่นๆ
14. มีเมตตาธรรม คอยให้ความช่วยเหลือ โอบอุ้มคุ้มครองศิษย์ของตนตลอดไป ไม่อาฆาต มุ่งร้ายต่อศิษย์ มีแต่การอภัย มีความเห็นอกเห็นใจนักเรียน

15. มีความสามารถทางสติปัญญาดี
16. มีความสนใจในอาชีพครูอย่างแท้จริง ติดตามความเคลื่อนไหวในวงการศึกษาศาสตร์และอาชีพครู มีอุดมคติในการทำงาน
17. มีความรู้ดี แม่นยำแตกฉานในเนื้อหาวิชาที่ตนสอนอยู่ และมีความเข้าใจพื้นฐานวัฒนธรรมโดยทั่วไป แสวงหาความรู้เพิ่มเติมทันสมัยอยู่ตลอดเวลา สอนดี มีวิธีสอนสนุกน่าสนใจ ไม่น่าเบื่อ
18. มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับอาชีพครู มีความเหมาะสมทางด้านรูปร่าง เสียง และได้รับการฝึกทางวิชาชีพครูมาอย่างดี
19. มีความกล้าหาญ ยอมรับความจริง กล้าเผชิญความจริง กล้าเผชิญอุปสรรคปัญหา
20. มีความสันโดษ มั่นใจพอใจในสิ่งที่ตนมี

2.2.4 อิทธิพลที่มีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพของคนเรา ไม่ว่าจะเป็นบุคลิกภาพของเด็กหรือผู้ใหญ่ อาจกล่าวได้ว่าบุคลิกภาพ เป็นผลมาจากอิทธิพลของพันธุกรรม (Heredity) มีเขาได้รับมาจากบรรพบุรุษ สิ่งแวดล้อม (Environment) ที่อยู่รอบๆตัวเราและการเลี้ยงดู (Socialization) บรรยากาศของครอบครัว ที่เขาเติบโตขึ้นมา ซึ่งล้วนแต่เป็นเครื่องปลูกฝัง กล่อมเกลา ปลูกปั้นที่สำคัญยิ่ง จึงได้จัดเป็นองค์ประกอบปัจจัยในโครงสร้างของบุคลิกภาพ อิทธิพลที่มีผลต่อบุคลิกภาพ มีดังนี้

1. พันธุกรรม (Heredity) ในบรรดาปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของคนเรานั้น พันธุกรรมเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง ที่ทำให้คนเราเป็นคนที่มีบุคลิกภาพเช่นไร พันธุกรรมเป็นเสมือน สิ่งที่อยู่เหนือสิ่งควบคุมใดๆ คนเราจะพัฒนาบุคลิกภาพได้เพียงใดขึ้นอยู่กับขีดขั้นที่พันธุกรรมกำหนดไว้ พันธุกรรมมีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและลักษณะรูปร่าง ทั้งนี้เพราะพันธุกรรมถ่ายทอดทางยีนส์ (Genes) จากบรรพบุรุษให้แก่ลูกหลาน คนรุ่นหลังในตระกูล

2. สิ่งแวดล้อม (Environment) หมายถึงสิ่งเร้าต่างๆ ที่มาเกี่ยวข้องกับบุคคล ทำให้บุคคลผู้นั้นมีการกระทำต่างๆ สิ่งเร้าอาจจะเป็นรูป รส กลิ่น แสง สี คน พืช สัตว์ วัตถุ สิ่งของ แม้กระทั่งนามธรรมต่างๆ แท้จริงแล้วพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมทำงานประสานกันอย่างแนบแน่น สิ่งแวดล้อมมีบทบาทมาก เช่น อาหาร อากาศ สถานที่อยู่อาศัย รวมทั้งทางสังคม การอบรมเลี้ยงดู สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อคนเราตั้งแต่วัยอยู่ในครรภ์มารดา เมื่อพ้นจากครรภ์มารดา นับแต่วันลืมตาดูโลก จนกระทั่งหลับตาจากโลกไป จะต้องสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมอยู่ตลอดเวลา เช่น วัฒนธรรม ซึ่งมีอิทธิพลหล่อหลอมบุคลิกภาพ เพราะตลอดเวลาที่คนเราดำรงชีวิตอยู่ การประพฤติปฏิบัติตนในการดำเนินชีวิตจะต้องอยู่ในอิทธิพลของวัฒนธรรม

2.3 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งจะกล่าวถึงความหมาย จุดมุ่งหมาย ลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ กระบวนการวิจัย ขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และสรุปหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) หมายถึง การวิจัยประเภทหนึ่ง โดยใช้กระบวนการปฏิบัติอย่างมีระบบ ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติและวิเคราะห์วิจารณ์ผลร่วมกัน ซึ่งมีการปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การลงมือปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผลการปฏิบัติ การดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ที่นำมาซึ่งข้อสรุปที่สามารถแก้ไขได้จริง หรือสามารถพัฒนาสภาพการณ์ของสิ่งที่ได้จากการวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

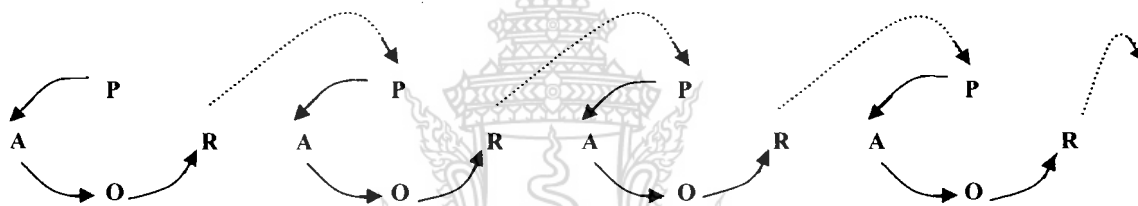
สรุปความโดยทั่วไปแล้ว การวิจัยเชิงปฏิบัติการ คือ “การปฏิบัติงานที่ยังรอด้วยการเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงงานของตนเองอย่างต่อเนื่อง และบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้”

การปฏิบัติงานที่แฝงฝัง หรือหยั่งรากด้วยการเรียนรู้นั้น ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการได้ออกแบบการดำเนินการวิจัยโดยพ่วงกระบวนการเรียนรู้ไว้กับการปฏิบัติงาน ทั้งนี้จะเห็นได้จากการปฏิบัติงานตามปกตินั้น ผู้ปฏิบัติงานที่ดีย่อมจะวางแผนการดำเนินงานไว้ล่วงหน้า (plan) แล้วดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (act) เพื่อให้การปฏิบัติงานใดๆ บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด แต่การปฏิบัติงานเพียง 2 ขั้นตอนดังกล่าว ทำให้ได้เพียงผลงาน ซึ่งไม่มีหลักประกันในคุณภาพที่ดีได้ การปฏิบัติงานเช่นนี้ Aristotle เรียกว่า practice แต่เมื่อเติมกระบวนการเรียนรู้เข้าไปในสิ่งที่ตนปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ การสังเกตการปฏิบัติงานของตนเองตลอดจนผลที่เกิดตามมา (observation) แล้วนำสิ่งที่ปฏิบัติรวมทั้งผลที่สังเกตหรือรวบรวมข้อมูลได้มาทบทวนตรวจสอบ (reflect) จะส่งผลนำมาสู่การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานของตนเองให้ดีขึ้น ซึ่งหากกระทำอย่างต่อเนื่อง ย่อมมีหลักประกันได้ว่า ผลงานต้องมีคุณภาพอย่างแน่นอน การปฏิบัติงานที่มีการทบทวนตรวจสอบอย่างต่อเนื่องนี้ เรียกว่า praxis

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้ และสร้างความรู้จากงานที่ตนปฏิบัติ อันนำไปสู่การปรับปรุงวิถีปฏิบัติงานของตนเองเพื่อ พัฒนาคนและสังคม รวมทั้ง เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานประจำให้ดีขึ้น โดยนำเอางานที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำมาวิเคราะห์สภาพปัญหา อันเป็นเหตุให้งานนั้นไม่สำเร็จผลเท่าที่ควร จากนั้นใช้แนวคิดทางทฤษฎีและประสบการณ์การปฏิบัติงานที่ผ่านมาเสาะหาข้อมูล และวิธีการที่คาดว่าจะแก้ปัญหาดังกล่าวได้ แล้วนำไปทดลองปฏิบัติใช้กับกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับปัญหา

วิธีดำเนินการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

การดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการอยู่ในลักษณะของวงจรกิจกรรม 4 อย่าง ที่ไม่มีจุดเริ่มต้นแน่นอนตายตัว ได้แก่ 1) การวางแผน (plan= P) สำหรับบุคลากรทางการศึกษา สายการสอน จะหมายถึงการทำแผนการสอน 2) การดำเนินกิจกรรมตามแผน act= A) หมายถึงการสอนตามแผน 3) การรวบรวมข้อมูล (observe= O) หมายถึงการทำบันทึกหลังสอน และการวัดผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน เป็นระยะๆ และ 4) การทบทวน ไคร์ครวญ หรือไตร่ตรอง (reflect = R) ในสิ่งที่ได้ดำเนินการไป ทั้งในระหว่างการสอน และหลังสอน หรืออาจเรียกว่าเป็นการถอดสิ่งที่เรียนรู้จากการปฏิบัติ ทั้ง 4 กิจกรรมนี้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นวัฏจักรหมุนเวียนซ้ำกิจกรรมเดิมไปเรื่อยๆ โดยหลังจากที่มีการทบทวนสิ่งที่ได้ปฏิบัติไปแล้วแต่ละครั้ง จะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่นำมาสู่การปรับแผนการดำเนินงานในครั้งต่อไป ดังนี้

ภาพที่ 1 วงจร 4 ขั้นตอนของการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

การนำการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนในปัจจุบัน ได้มีการตีความวิธีการดำเนินงานอย่างหลากหลาย ทำให้รูปแบบของวงจรกิจกรรมในกระบวนการวิจัยที่เรียกว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน มีความแตกต่างกัน ซึ่งรวบรวมได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ

ลักษณะที่ 1 ดำเนินการวิจัยในลักษณะเชิงทดลองรูปแบบกลุ่มศึกษากลุ่มเดียว ทดสอบก่อนและหลังสอน (One group pretest-posttest design) มีการสุ่มตัวอย่างนักเรียนมาศึกษา (หรือสุ่มห้องเรียน) และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบหาความสำคัญของความแตกต่างของคะแนนผลการเรียนของนักเรียนใน 2 ช่วงเวลาคือ ก่อนและหลังสอน (ตามแนวคิดของการวิจัยเชิงปริมาณ) การดำเนินงานในลักษณะนี้มีลักษณะของการดำเนินกิจกรรมเพียง 1 วงจร การนำเสนอผลการวิจัย เน้นผลลัพธ์สุดท้ายที่เกิดกับผู้เรียนเป็นเครื่องแสดงสัมฤทธิ์ผลในการปฏิบัติงานของตนเอง

ลักษณะที่ 2 ดำเนินการวิจัยที่ศึกษาการปฏิบัติงานสอนของตนเอง กับนักเรียนทั้งชั้นเรียน ในลักษณะของการศึกษาเพื่อปรับปรุงงานของตนเองตลอดเวลา และติดตามดูพัฒนาการหรือการ

เปลี่ยนแปลงของผู้เรียนรอบด้าน ทั้งในด้านผลการเรียน และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามเป้าหมายที่วางไว้ เป็นระยะๆ ตลอดภาคเรียน เป็นเครื่องแสดงสัมฤทธิ์ผลของการแก้ปัญหา โดยใช้วิธีการบรรยายรายละเอียดสิ่งที่เรียนรู้จากการปฏิบัติงาน เช่น วิธีการจัดการเรียนการสอน การควบคุมชั้นเรียน การปรับพฤติกรรมของนักเรียนที่อาจนำไปสู่ปัญหาการเรียนรู้ อาทิ นักเรียนไม่ตั้งใจเรียน ไม่ทำการบ้าน ไม่ยอมมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน นักเรียนมีพื้นฐานการเรียนรู้ไม่เท่ากัน หนีเรียน เป็นต้น และแสดงสิ่งที่ผู้วิจัยเรียนรู้ในการหาวิธีการปรับพฤติกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ที่เชื่อมโยงไปสู่การหาวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม สามารถนำมาแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น และใช้ตัวอย่างชิ้นงานของผู้เรียนมาประกอบในการแสดงผลสำเร็จจากการสอน นอกเหนือจากการวัดผลเป็นคะแนนอย่างเดียว อาจมีการใช้สถิติบรรยายประกอบ แต่ไม่ใช่สถิติอ้างอิง กรอบแสดงลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มี 4 ลักษณะ ดังนี้

1. เป็นการวิจัย แบบมีส่วนร่วมหรือร่วมมือ (Participation and Collaboration) ใช้การทำงานเป็นกลุ่ม ผู้ร่วมวิจัยทุกคนมีส่วนสำคัญและมีบทบาทเท่าเทียมกัน ในทุกระบวนการของการวิจัย ทั้งการเสนอความคิดเห็นเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติ ตลอดจนการวางแผนการวิจัย

2. เน้นการปฏิบัติ (Action Orientation) การวิจัยนี้ใช้การปฏิบัติเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและศึกษาผลของการปฏิบัติเพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนา

3. ใช้การวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical Function) การวิเคราะห์การปฏิบัติอย่างลึกซึ้งจากสิ่งที่สังเกต ได้นำไปสู่การตัดสินใจที่สมเหตุสมผล เพื่อการปรับปรุงแผนการปฏิบัติงาน

4. ใช้วงจรการปฏิบัติการ(The Action Research Spiral) ตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observing) และการสะท้อนกลับ (Reflection) ตลอดจนการปรับปรุงแผน (Re-Planning) เพื่อนำไปปฏิบัติในวงจรต่อไป จนกว่าจะได้รูปแบบของการปฏิบัติงานที่พึงพอใจและได้ข้อเสนอเชิงทฤษฎีเพื่อเผยแพร่ต่อไป

กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีขั้นตอน การดำเนินงานดังนี้

1. การจำแนกหรือพิจารณาปัญหาที่ประสงค์จะศึกษาอย่างชัดเจน ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ซึ่งจะทำให้การวิจัยเชิงปฏิบัติการจะต้องมีทฤษฎีรองรับในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น การวิเคราะห์สภาพปัญหา ควรพิจารณาให้ครบ 4 องค์ประกอบต่อไปนี้ คือ ปัญหาที่เกี่ยวกับครู นักเรียน เนื้อหาวิชา และสภาพแวดล้อม

2. เลือกปัญหาที่เป็นประเด็นสาระควรแก่การศึกษาวิจัย โดยอาศัยทฤษฎีมาร่วมพิจารณา ลักษณะปัญหา แล้วสร้างวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตลอดจนอาจจะต้องสร้างสมมุติฐานของการวิจัย

ในรูปแบบของข้อความที่ต้องการประเมินซึ่งต้องแสดงความสัมพันธ์กับปัญหา หลักการหรือทฤษฎีพื้นฐานที่เกี่ยวข้องปัญหานั้น

3. เลือกเครื่องมือดำเนินการวิจัย ที่จะช่วยให้ได้คำตอบของปัญหาตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เครื่องมือที่ใช้มี 2 ลักษณะ คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติ หรือฝึกหัดตามวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติ

4. บันทึกเหตุการณ์อย่างละเอียดในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย ทั้งส่วนที่เป็นความก้าวหน้า และส่วนที่เป็นอุปสรรคตามวงจรการปฏิบัติการคือ ในขั้นตอนของการวางแผนการปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผลการปฏิบัติการ เก็บสะสมข้อมูลและบันทึกไว้ เพื่อใช้ในการปรับปรุงวงจรปฏิบัติการต่อไป และเพื่อการรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์หาคำตอบของสมมุติฐาน

5. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ในด้านต่างๆ ของข้อมูลที่รวบรวมไว้ ซึ่งส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การตรวจสอบรายละเอียดของข้อมูล เพื่อให้แน่ใจในความถูกต้อง แสดงรายละเอียด อธิบายสถานการณ์ จัดหมวดหมู่ และแยกประเภทของกลุ่มข้อมูลตามหัวข้อที่เหมาะสม เปรียบเทียบข้อแตกต่างและข้อคล้ายคลึงของข้อมูลเหล่านั้น

6. ตรวจสอบข้อมูลของกลุ่มผู้วิจัย ที่ได้พิจารณาไว้แล้วอีกครั้งหนึ่งเพื่อทบทวนและหาคำตอบที่เป็นสาเหตุและวิธีการแก้ปัญหานั้นตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด โดยสรุปประมวลเป็นหลักการ (Principle) รูปแบบ (Model) ของการปฏิบัติ หรือเสนอเชิงทฤษฎี (Theory) ทั้งนี้ต้องอาศัยหลักตรรกวิทยา โดยวิธีอุปมานและความรู้เชิงทฤษฎีด้วย

สรุปหลักการสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ได้ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นความพยายามที่จะปรับปรุงการศึกษา โดยการเปลี่ยนแปลง (Changing) การศึกษานั้น และการเรียนรู้ลำดับขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลงนั้น

2. การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการทำงานของกลุ่ม (Participatory) และการปรึกษาหารือ การร่วมมือกันทำงาน (Collaboration) ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยการฝึกปฏิบัติตามแนวทางที่กลุ่มกำหนด

3. การวิจัยเชิงปฏิบัติการใช้การสะท้อนการปฏิบัติ (Reflection) โดยประเมินตรวจสอบในทุกๆ ขั้นตอน เพื่อปรับปรุงการฝึกหรือการปฏิบัติให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย

4. การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีระบบ (Systematic Learning Process) โดยบุคคลที่เกี่ยวข้องนำความคิดเชิงนามธรรมมาสร้างเป็นข้อสมมุติฐาน ทดลอง ฝึกปฏิบัติและประเมินผลการปฏิบัติ ซึ่งเป็นการทดสอบ (Test) ว่าข้อสมมุติฐานของแนวคิดนั้นถูกหรือผิด

5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการเริ่มต้นจากจุดเล็กๆ (Start Small) อาจจะเริ่มต้นจากบุคคล (ครู/นักวิจัย) คนเดียวที่พยายามดำเนินการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หรือปรับปรุงบางสิ่งบางอย่างทางการศึกษาให้ดีขึ้น โดยขณะที่ปฏิบัติต้องปรึกษา รับฟังข้อคิดเห็นและอาศัยการร่วมปฏิบัติจากผู้เกี่ยวข้อง

6. การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการสร้างความรู้ใหม่ ที่ให้แนวทางปฏิบัติเชิงรูปธรรม จากกรบันทึก (Records) พัฒนาการของกิจกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เห็นกระบวนการเข้าสู่ปัญหา การแก้ไข การปรับปรุง และได้นำผลสรุปที่สมเหตุสมผล ในขณะเดียวกันสามารถนำปรากฏการณ์ที่ศึกษามาประมวลเป็นข้อเสนอเชิงทฤษฎี (Proposition) ได้

แนวทางของการวิจัยเชิงปฏิบัติ เมื่อนำมาใช้ในการวิจัยแก้ปัญหาการปฏิบัติงาน โดยผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้เรียนรู้และวิเคราะห์วิจารณ์ จากผลที่ได้จากการปฏิบัติ จะทำให้ได้รูปแบบการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของระบบในหน่วยงานได้

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มณฑิรา เขียวยิ่ง และคณะ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาลการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาลักษณะบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเปรียบเทียบลักษณะบุคลิกภาพแต่ละด้านของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น กับนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย นักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น นักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม และนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลอุดรธานี จำนวน 656 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสำรวจบุคลิกภาพ CPI วิเคราะห์ข้อมูลโดยการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยบุคลิกภาพ แต่ละด้านของกลุ่มตัวอย่างโดยการทดสอบค่าที ผลการวิจัย 1 ลักษณะบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาลทั้งหมดที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ปกติ ได้แก่ การมีอำนาจเหนือผู้อื่น การเข้าสังคม ความรู้สึกว่าตนเองมีความเป็นผู้ดี ความรับผิดชอบ การเจริญวัยทางสังคม ลักษณะที่พบในคนส่วนมากสัมฤทธิ์ผลในสถานการณ์ที่ต้องตามผู้อื่น ประสิทธิภาพทางสติปัญญา และความมีลักษณะของหญิงส่วนลักษณะบุคลิกภาพที่คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ ได้แก่ ความสามารถที่จะบรรลุสถานภาพ การวางตนในสังคม การยอมรับตนเอง การควบคุมตนเอง ความอดทน การสร้างความประทับใจให้ผู้อื่น ๆ สัมฤทธิ์ผลในสถานการณ์ที่ต้องพึ่งตนเอง การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น และความยืดหยุ่นได้ 2 ลักษณะบุคลิกภาพของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สูงกว่าลักษณะบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

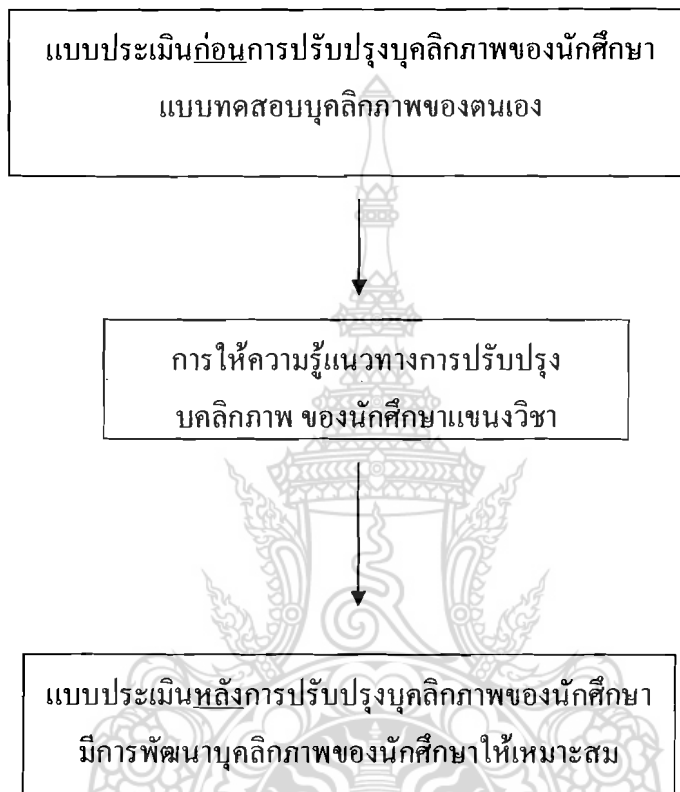
8 ด้าน ได้แก่ ความสามารถที่จะบรรลุสถานภาพ ($P < .05$) การเข้าสังคม ($p < .05$) ความรู้สึกว่าตนเองมีความเป็นอยู่ดี ($p < .01$) การเจริญวัยทางสังคม ($p < .01$) การควบคุมตนเอง ($p < .01$) ความอดทน ($p < .01$) สัมฤทธิ์ผลในสถานการณ์ที่ต้องพึ่งตนเอง ($p < .01$) และประสิทธิภาพทางสติปัญญา ($p < .01$)

3 ลักษณะบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นต่ำกว่าลักษณะบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2 ด้าน ได้แก่ การยอมรับตนเอง ($p < .01$) และมีความลักษณะของหญิง ($p < .01$)

อัญพร พูลทรัพย์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ (The Big Five) กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ กรณีศึกษา กองรายได้ การประปานครหลวง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล องค์ประกอบบุคลิกภาพที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การและเพื่อพยากรณ์พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ จากองค์ประกอบบุคลิกภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานในกองรายได้ การประปานครหลวง จำนวน 244 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามพฤติกรรมการเป็นสมาชิกองค์ประกอบ (The Big Five) ของคอตตาและแมคเคอร์ แบบสอบถามพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การได้ผลการวิจัยดังนี้คือ

1. องค์ประกอบบุคลิกภาพที่โดดเด่นที่สุดของพนักงาน คือ บุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึก รองลงมาคือบุคลิกภาพแบบประนีประนอม
2. พนักงานมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การทุกด้านและโดยรวมอยู่ในระดับสูง
3. พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่เด่นที่สุด คือ พฤติกรรมด้านความอดทน ออกกำลังกาย รองลงมาคือพฤติกรรมด้านการคำนึงถึงผู้อื่น
4. ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ คือ อายุ และ สถานภาพสมรส
5. องค์ประกอบบุคลิกภาพ แบบมีจิตสำนึกความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การทุกด้าน และโดยรวมเรียงตามลำดับดังนี้ โดยรวม ($r = .207$) ด้านการคำนึงถึงผู้อื่น ($r = .190$) ด้านความสำนึกในหน้าที่ ($r = .186$) ด้านการให้ความร่วมมือ ($r = .177$) ด้านความอดทนออกกำลัง ($r = .144$) และด้านการให้ความช่วยเหลือ ($r = .138$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05
6. พนักงานที่มีองค์ประกอบบุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึกสูงมีโอกาสเป็นพนักงานที่มีระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การทุกด้านและโดยรวมสูงผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสรรหา คัดเลือกบุคลากร ในกองรายได้การประปานครหลวง และยังเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเรื่องลักษณะบุคลิกภาพแบบ The Big Five และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การต่อไป

2.5 กรอบแนวคิด

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเอา หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้า โดยใช้กระบวนการปฏิบัติอย่างมีระบบ ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติและวิเคราะห์วิจารณ์ผลร่วมกัน ซึ่งมีการปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การลงมือปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผลการปฏิบัติ การดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จนข้อสรุปที่สามารถแก้ไขและปรับปรุง พัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง ได้จริง

จุดมุ่งหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษาให้ดีขึ้น โดยนำเอาพฤติกรรมที่นักศึกษาปฏิบัติอยู่เป็นประจำมาวิเคราะห์สภาพปัญหา จากนั้น ใช้แนวคิดทางทฤษฎีและการแนะแนวทางการพัฒนาบุคลิกภาพแก่นักศึกษา แล้วนำไปทดลองปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ต่อไป โดยมีการดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่นำมาใช้ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษา สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม ในครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม รหัส ปอก. 50 ซึ่งได้ลงทะเบียนเรียนวิชา ความปลอดภัยในงานอุตสาหกรรม (Industrial Safety) ภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2551

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตร ครุศาสตร์บัณฑิต ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิศวกรรม

อุตสาหกรรม รหัส ปอก. 50 โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบ ไม่อาศัยความน่าจะเป็น โดยวิธี Purposive selection ซึ่งเป็นการเลือกตัวอย่างที่เจาะจง ตามจำนวนนักศึกษารหัส ปอก.50 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 13 คน และได้ลงทะเบียนเรียนวิชา ความปลอดภัยในงานอุตสาหกรรม (Industrial Safety) ในภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2551

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา การพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาแขนง วิชา วิศวกรรมอุตสาหกรรม รหัส ปอก.50 มีดังนี้

1. แบบประเมินผล ก่อนการปรับปรุงบุคลิกภาพของนักศึกษา กลุ่ม ปอก. 50 เพื่อให้ได้ ข้อมูลพื้นฐานด้านบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลของกลุ่มประชากร
2. แบบทดสอบบุคลิกภาพ : วัดความเชื่อมั่นในตนเอง เพื่อให้ประเมินบุคลิกภาพของกลุ่ม ประชากรด้วยตนเอง ของผู้ถูกทดสอบซึ่งจัดเป็นเครื่องมือทดสอบทางจิตวิทยาที่เข้ามาช่วยในการ ประเมินบุคลิกภาพ
3. การสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นการประเมินบุคลิกภาพแบบดั้งเดิมนั้น ได้ทำการสัมภาษณ์ตาม แบบทั่วไปโดยมีลักษณะเป็นอัตวิสัย เพื่อประเมินบุคลิกภาพ โดยตรงของกลุ่มตัวอย่าง
4. แบบประเมินผลการปรับปรุงบุคลิกภาพของนักศึกษา กลุ่ม ปอก. 50 ใช้วัดความรู้สึกใน การพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองของกลุ่มตัวอย่าง

3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือตามลำดับขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีบุคลิกภาพและการพัฒนาบุคลิกภาพ และวิธีการสร้างเครื่องมือการวิจัยจาก เอกสารที่เกี่ยวข้อง บทความ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษา แขนงวิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม รหัส ปอก. 50
2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย
3. แบบประเมินผล ก่อนการปรับปรุงบุคลิกภาพของนักศึกษา และแบบประเมินผลการ ปรับปรุงบุคลิกภาพของนักศึกษา กลุ่ม ปอก. 50 เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานด้านบุคลิกภาพของ นักศึกษา เพื่อทราบบุคลิกภาพเดิมของนักศึกษา และได้ให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความตรงตาม เนื้อหา (content validity) โดยผ่านผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่าน หลังผ่านการตรวจสอบแล้ว ผู้วิจัยได้นำมา ปรับปรุงแก้ไขตามแนวทางที่ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะ

4. แบบทดสอบบุคลิกภาพ : วัดความเชื่อมั่นในตนเอง เพื่อให้ประเมินบุคลิกภาพของกลุ่มประชากรด้วยตนเอง ของผู้ถูกทดสอบซึ่งจัดเป็นเครื่องมือทดสอบทางจิตวิทยาที่เข้ามาช่วยในการประเมินบุคลิกภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเอาวิธี Objective Test หรือ แบบรายงานตนเอง (Self Report Inventory) ของ วุฒิพล สกตเกียรติ ที่ใช้แบบทดสอบของ ปีเตอร์ ลอสเตอร์

5. การสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นการประเมินบุคลิกภาพแบบทางตรงนั้น ได้ทำการสัมภาษณ์ตามแบบทั่วไป โดยใช้คำถามแบบปลายเปิด (Open-end question) ซึ่งเป็นคำถามที่ไม่คำตอบเตรียมไว้ โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับความรู้สึก พฤติกรรม เจตคติ ความคิด เพื่อประเมินบุคลิกภาพโดยตรงของกลุ่มตัวอย่าง

6. นำแบบสอบถามและแบบทดสอบ ทั้ง 3 ชนิดที่ผ่านการปรับปรุงแล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาแขนงวิชา วิศวกรรมอุตสาหการ รหัส ปอก.50 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ตามขั้นตอนดังนี้

1. เสาะหาความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ด้านแนวทางการพัฒนาบุคลิกภาพ การปรับตัว และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย

2. เตรียมความรู้ในด้านระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยศึกษาค้นคว้าจากงานวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ทำความคุ้นเคยและสังเกตพฤติกรรมและบุคลิกภาพของนักศึกษา กลุ่ม แขนงวิชา วิศวกรรมอุตสาหการ รหัส ปอก.50 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

3. รวบรวมปัญหาและพฤติกรรมด้านบุคลิกภาพของนักศึกษา และสร้างเครื่องมือการวิจัย รวมทั้งศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องในการวิจัย โดยให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบอีกครั้ง

4. ทำการพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษา จากการศึกษาที่ได้แจก แบบสอบถาม แบบทดสอบ การสัมภาษณ์ และแนะแนวทางการพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษาแล้ว ทำการศึกษา วิเคราะห์บุคลิกภาพนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง

5. ภายหลังจากการแนะแนวทางการพัฒนาบุคลิกภาพนักศึกษาแล้ว ผู้วิจัยได้ส่งแบบประเมินผลการปรับปรุงบุคลิกภาพของนักศึกษา กลุ่ม ปอก. 50 ให้นักศึกษาสำรวจตนเอง อีกครั้ง เพื่อทราบถึงผลกระทบภายหลังการพัฒนาบุคลิกภาพ

6. เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยทำการสรุปผล การพัฒนาบุคลิกภาพของ นักศึกษากลุ่ม แขนงวิชา วิศวกรรมอุตสาหการ รหัส ปอก.50 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ ข้อมูลเชิงปริมาณ จาก แบบทดสอบบุคลิกภาพ : วัดความเชื่อมั่นในตนเอง และข้อมูลเชิงคุณภาพ จากแบบประเมินผล ก่อนการปรับปรุงบุคลิกภาพของนักศึกษา และแบบประเมินผลการปรับปรุงบุคลิกภาพของ นักศึกษา กลุ่ม ปอก. 50

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative research)

ตอนที่ 1 แบบทดสอบบุคลิกภาพ : วัดความเชื่อมั่นในตนเอง มีลักษณะเป็นแบบ มาตรฐานส่วน (ratio scale) โดยค่าตัวแปรที่วัดได้สามารถเรียงลำดับ บอกความแตกต่างระหว่างแต่ละค่าได้อย่าง ชัดเจน โดยมี 5 ระดับ เรียงลำดับคะแนนตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

0 คะแนน หมายถึง ไม่เคย

1 คะแนน หมายถึง นาน ๆ ครั้ง

2 คะแนน หมายถึง บางครั้ง

3 คะแนน หมายถึง บ่อย ๆ

4 คะแนน หมายถึง เสมอ ๆ

หลังจากกลุ่มตัวอย่างได้ทำแบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นด้วยตนเองแล้ว ผู้ถูกทดสอบจะต้องตรวจ นับคะแนนของตนเอง แล้วนำมาวิเคราะห์คะแนนที่ตนเองได้ตาม ตารางวิเคราะห์ความเชื่อมั่นใน ตนเอง โดยดูจากอายุและคะแนนที่ได้ ซึ่งผลของระดับความเชื่อมั่นในตนเองจะแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 1 ตารางวิเคราะห์ความเชื่อมั่นในตนเองของคุณ

อายุ	14-16 ปี	17-21 ปี	22-30 ปี	มากกว่า 30 ปี	ระดับความเชื่อมั่นในตนเอง
คะแนน	0-8	0-20	0-12	0-15	สูงมาก
	9-17	21-36	13-25	16-29	สูง
	18-33	37-44	26-40	30-46	ค่อนข้างสูง
	34-54	45-69	41-59	47-66	ค่อนข้างต่ำ
	55-128	70-128	60-128	67-128	ต่ำ

โดยสามารถตีความหมายของแบบทดสอบ วัดความเชื่อมั่นในตนเอง ได้ดังนี้ กลุ่มที่ 1 : พวกมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงมาก คุณไม่ประสบปัญหาอะไรเลยเกี่ยวกับเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง คุณจะรู้สึกวิตกกังวลอะไรเลยกับการกระทำของคุณต่อผู้อื่น คุณเป็นคนที่ไม่รู้สึก สงสัยว่าตนเองเป็นคนมีปมด้อยเลย กลุ่มที่ 2 : พวกมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง เมื่อเปรียบเทียบกับคนในวัยเดียวกับคุณแล้ว คุณเป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองดีทีเดียว คุณจะไม่วิตกกังวลใด ๆ กับการกระทำของคุณที่มีต่อผู้อื่น คุณจะรู้สึกสงสัยในตัวเอง หรือคิดว่าตนเองมีปมด้อยน้อยมาก หรือถ้ามีก็จะเป็นเพียงบางครั้งบางคราว กลุ่มที่ 3 : พวกมีความเชื่อมั่นในตนเองค่อนข้างสูงความเชื่อมั่นในตนเองของคุณอยู่ในระดับ ปกติ และมีแนวโน้มว่าจะพัฒนาสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ กลุ่มที่ 4 : พวกมีความเชื่อมั่นในตนเองค่อนข้างต่ำความเชื่อมั่นในตนเองของคุณอยู่ในระดับต่ำกว่าปกติเล็กน้อย มีแนวโน้มค่อนข้างต่ำ คุณจะค่อนข้างลำบากใจและรู้สึกสงสัยในตนเอง คุณจะวิตกกังวลกับการกระทำของคุณต่อผู้อื่น ซึ่งมีส่วนทำให้คุณรู้สึกว่าตนเองมีปมด้อย ถ้าคุณต้องการพัฒนาตัวคุณให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ โปรดรับเอกสารแนะนำจากผู้ทำการวิจัย กลุ่มที่ 5 : พวกมีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ ความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเองเป็นปัญหาสำคัญของคุณทีเดียว คุณจะกังวลใจอยู่เสมอกับการกระทำของคุณต่อผู้อื่น คุณอยากที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวของคุณด้วยการมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงๆ ด้วยทำทางปกติไม่ประหม่า คุณมีทางที่จะสร้างความเชื่อมั่นในตัวคุณให้สูงขึ้นได้โดยไม่ยาก โปรดรับเอกสารแนะนำจากผู้ทำการวิจัย

เอกสารแนะนำสำหรับผู้มีความเชื่อมั่นในตนเองค่อนข้างต่ำ และ ต่ำ

การที่บุคคลมีความรู้สึกว่าคุณมีปมด้อยมากหรือน้อยนั้น อาจเกิดจากสาเหตุที่แตกต่างกัน สาเหตุหนึ่งก็คือ ความไร้ความสามารถทางร่างกาย เช่น นักวิ่งชาวอเมริกัน ชื่อ วิลมารูคอล์ฟ ซึ่งเป็นโรคโปลิโอ มาตั้งแต่เด็ก เธอจึงกลายเป็นผู้พิการ แต่อย่างไรก็ตามเธอได้ใช้ความพยายามเอาชนะปมด้อยของเธอได้ โดยเธอพยายามทำงานที่ต้องใช้อวัยวะพิการของเธอจนทำให้อวัยวะพิการนั้น มีความแข็งแรงขึ้น และในการแข่งขันโอลิมปิกที่กรุง โรม ประเทศอิตาลี ในปี 1960 เธอก็สามารถคว้าชัยชนะได้ จากตัวอย่างนี้ไม่ได้หมายความว่า ผู้ป่วยเป็นโรคโปลิโอ นั้นจะสามารถเป็นแชมป์โอลิมปิกได้ทุกคน ทั้งนี้จะต้องขึ้นอยู่กับ สภาพความพิการและความพยายาม ตลอดจนความพร้อมในการฝึกฝนอีกด้วย

ความรู้สึกเชื่อมั่นต่อตนเองนั้นอาจจะเห็นจากการ ได้มีโอกาสติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น อาจสังเกตได้จากการแสดงอาการ เฝียงอาย รู้สึกอึดอัดไม่สบายใจ รู้สึกกระดากอายเมื่อคุยถึงความดีของตนเอง แสดงความสนใจต่อใคร ๆ อย่างมาก ยกย่องสรรเสริญใครสักคนอย่างมากและการแสดงความเห็นพ้องกับเรื่องต่าง ๆ ของคนทั่วไป

อันที่จริงแล้วการสร้างเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นกับตนเองมากเกินไปนั้น ก็ไม่ใช่ว่าจะเป็นสิ่งที่ดีเสมอไป อาจจะทำให้ขาดความขังคิดในการกระทำอะไรลงไป ส่วนใหญ่แล้วคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มักจะกระทำอะไรอย่างตรงไปตรงมาโดยไม่ระมัดระวัง ซึ่งอาจจะสร้างความขัดแย้งกับผู้อื่นได้ในสังคม อาจก่อให้เกิดการเข้าใจผิด ๆ หรือมองไปในแง่ไม่ดีหรือทำให้เกิดศัตรูมากกว่าเพื่อน

ตามความคิดเห็นของนักจิตวิทยาเชื่อว่า หนทางที่สามารถแก้ไขความรู้สึกเป็นปมค้อยนั้นมีอยู่ด้วยกัน 2 วิธี คือ การปลดปล่อยความรู้สึกเป็นปมค้อยออกไป หรือการใช้สิ่งอื่นมาชดเชยหรือทดแทนปมค้อยของเรา สำหรับการปลดปล่อยความรู้สึกเป็นปมค้อยนั้น หมายถึงว่า เราจะไม่วิตติว่าปมค้อยที่เรามีอยู่นั้นเป็นอุปสรรค และเราสามารถเอาชนะมันได้โดยไม่ต้องทำอะไรมากนัก

วิธีที่สองก็คือ การชดเชยหรือทดแทนในรูปแบบต่างๆ เราอาจจะสร้างความสามารถด้านอื่นขึ้นมาชดเชยปมค้อยที่เรามีอยู่ เช่น ถ้าเรามีสุขภาพไม่แข็งแรงไม่สามารถเล่นกีฬาได้ดี เราก็อาจหันไปเอาดีทางการเรียนหรือความสามารถด้านอื่น คนบางคนที่ไม่ประสบความสำเร็จในการทำงาน เขาก็หันมาทำงานอดิเรกจนประสบผลสำเร็จ การชดเชยด้วยวิธีการนี้ก็อาจจะสร้างความเชื่อมั่นในตนเองได้อย่างน่าพึงพอใจทีเดียว

ถ้าวิธีการทั้งสองในข้างต้นนั้น ไม่อาจสร้างความเชื่อมั่นในตนเองได้ เราก็อาจใช้วิธีการที่ 3 วิธีการนี้ก็คือ ใช้วิธีการหลอกล่อทั้งตนเองและผู้อื่นด้วยการทำท่าย ตั้งกฎเกณฑ์และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด พยายามบังคับตนเอง คือรู้ทันกับปมค้อยของตนเองแล้วแสดงออกในทางตรงกันข้าม พยายามไม่ยอมรับความเป็นปมค้อยของเราเสีย กัดกันมันไว้ แล้วความเชื่อมั่นของเราก็จะเกิดขึ้น ถึงแม้ว่ามันอาจไม่เป็นความเชื่อมั่นที่แท้จริงที่เกิดขึ้นในขณะนั้น หรืออาจจะทำให้เราประหม่าขึ้นมาบ้างก็ตาม

การสร้างเชื่อมั่นในตนเองนั้น จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรได้รับการพัฒนาขึ้นมาจากบุคลิกภาพภายในตัวเรา เราไม่สามารถที่จะเสแสร้งความเชื่อมั่นของเราได้ และยิ่งกว่านั้นการสร้างเชื่อมั่น มิใช่เพียงแต่จะหาปมเด่นมาชดเชยปมค้อยเท่านั้น แต่เราจะต้องยอมรับปมเด่นนั้นด้วย ซึ่งจะกลายเป็นรากฐานสำคัญ สำหรับความเชื่อมั่นในตัวเองในเรื่องอื่น ๆ ที่จะเกิดขึ้นต่อไป

ดังนั้นผู้ที่อยู่ในกลุ่ม 4 และกลุ่ม 5 ควรที่ต้องปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองต่อไปอีก เพื่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองให้ดียิ่งขึ้น โดยติดต่อขอรับ เอกสารแนะนำสำหรับผู้มีความเชื่อมั่นในตนเองค่อนข้างต่ำ และ ต่ำจากผู้วิจัย

ตอนที่ 2 แบบประเมินผล ก่อนการปรับปรุงบุคลิกภาพของนักศึกษา กลุ่ม 50 ปอก. และ แบบประเมินผลการปรับปรุงบุคลิกภาพของนักศึกษา กลุ่ม 50 ปอก. มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) คือ ดี ปานกลาง และไม่ดี โดยใช้วิธีคำนวณหา มัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean) หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า ค่าเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของบุคลิกภาพดังนี้

1) ถ้ามีค่าเฉลี่ย ที่ตอบว่า “ดี” อยู่มากกว่า ร้อยละ 50 บ่งชี้ให้เห็นว่า บุคลิกภาพโดยทั่วไป อยู่ในเกณฑ์ดี

2) ถ้ามีค่าเฉลี่ย ที่ตอบว่า “ปานกลาง” อยู่มากกว่า ร้อยละ 50 บ่งชี้ให้เห็นว่า บุคลิกภาพโดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ยังต้องการ การพัฒนาบุคลิกภาพของตนเพิ่มขึ้นอีก

3) ถ้ามีค่าเฉลี่ย ที่ตอบว่า “ไม่ดี” อยู่มากกว่า ร้อยละ 50 บ่งชี้ให้เห็นว่า บุคลิกภาพโดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ยังต้องการ การพัฒนาบุคลิกภาพของตนเพิ่มขึ้นอีก

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative research)

เป็นการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ ซึ่งมีคุณลักษณะที่ไม่สามารถเจนนับและใช้เทคนิคทางสถิติมาวิเคราะห์ข้อมูล แต่เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ ซึ่งผู้วิจัยสังเกตและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเพื่อสังเกตพฤติกรรมและข้อคิดเห็นของผู้ถูกสัมภาษณ์ จากนั้นทำการตรวจสอบ วิเคราะห์ตามสภาพความเป็นจริงโดยใช้ความเป็นเหตุและผล โดยมีการวิเคราะห์ดังนี้

1) การสังเกตและสัมภาษณ์ โดยการประเมินบุคลิกภาพทั้งภายนอก(External) คือ ใบหน้า ท่าทาง สูง ต่ำ ดำ ขาว และลักษณะภายใน (Internal) ซึ่งประกอบด้วยลักษณะทางพุทธิพิสัย (Cognitive) คือความเฉลียวฉลาด ลักษณะทางเจตนาคติ (Affective) คือสังเกตด้านอารมณ์ ความรู้สึก และลักษณะทางทักษะ (Cognitive หรือ Psychomotor) คือความคล่องแคล่ว การเคลื่อนไหว ความแข็งแรง โดยการรวบรวมข้อมูลและแปลความหมายของข้อมูลโดยอาศัยแนวคิดเชิงทฤษฎีในการตรวจสอบเพื่อรู้ลักษณะ และบุคลิกภาพของบุคคล

2) วัดความก้าวหน้าหลังจากได้ผ่านการแนะนำการพัฒนาบุคลิกภาพ ของผู้ถูกทดสอบ และสังเกตปัญหาของการประเมินบุคลิกภาพ เพื่อวิเคราะห์ปัญหา เปรียบเทียบก่อนและหลังการพัฒนาบุคลิกภาพของผู้ถูกทดสอบ เพื่อดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงต่อไป

3) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ที่ได้ และทำการเชื่อมโยงกับความสัมพันธ์ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อให้ได้สภาพจริงในการเปลี่ยนแปลงของบุคลิกภาพของผู้ถูกทดสอบ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษา สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษา สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ แบบประเมินผล ก่อนการปรับปรุงบุคลิกภาพของนักศึกษา กลุ่ม 50 ปอก.
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจาก แบบทดสอบ บุคลิกภาพ : วัดความเชื่อมั่นในตนเอง
3. ผลการวิเคราะห์ แบบประเมินผล การปรับปรุงบุคลิกภาพของนักศึกษา กลุ่ม 50 ปอก.
4. ผลการวิเคราะห์การสังเกตและการสัมภาษณ์บุคลิกภาพของนักศึกษา

1. ผลการวิเคราะห์ แบบประเมินผล ก่อนการปรับปรุงบุคลิกภาพของนักศึกษา กลุ่ม 50 ปอก.

ตารางที่ 2 ผลการประเมินบุคลิกภาพ ก่อนการปรับปรุงบุคลิกภาพของนักศึกษา กลุ่ม 50 ปอก.

หัวข้อ	% บุคลิกภาพเดิมของท่าน		
	ดี	ปานกลาง	ไม่ดี
1.บุคลิกภายนอก			
1.1 รูปร่างหน้าตา			
1.1.1 สุขภาพ	23.08	53.84	23.08
1.1.2 ความสะอาด	7.69	92.30	0
1.1.3 การยิ้ม	46.15	53.84	0
ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) 1.1 รูปร่างหน้าตา	25.64	66.66	7.69
1.2 เครื่องแต่งกาย			
1.2.1 ความสุภาพ	23.07	69.23	7.69
1.2.2 ความประณีต	0	76.92	23.08

ตารางที่ 2 (ต่อ)

หัวข้อ	% บุคลิกภาพเดิมของท่าน		
	ดี	ปานกลาง	ไม่ดี
1.2.3 ความสะอาด	15.38	84.62	0
1.2.4 ความประหยัด	38.46	38.46	23.08
ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) 1.2 เครื่องแต่งกาย	19.23	67.30	13.47
1.3 กิริยาท่าทาง	0	100	0
1.4 การติดต่อสื่อสาร	23.08	76.92	0
1.5 การพูด	15.38	76.92	7.69
1.6 การฟัง	7.69	69.23	23.08
ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) 1.บุคลิกภายนอก	15.17	76.17	8.66
2.บุคลิกภายใน			
2.1 ความกระตือรือร้น	23.08	53.84	23.08
2.2 ความซื่อสัตย์	69.23	30.77	0
2.3 ความสุภาพ	23.08	76.92	0
2.4 ความร่าเริงและความร่วมมือ	53.84	46.15	0
2.5 ความขบขันขำใจ	23.08	69.23	7.69
2.6 ความจริงใจ	84.62	15.38	0
ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) 2.บุคลิกภายใน	46.16	48.72	5.13
ค่าเฉลี่ยรวม ($\sum \bar{x}$)	30.67	62.45	7.77

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาแขนงวิชา วิศวกรรมอุตสาหกรรม รหัส ปอก.50 มีบุคลิกภาพเดิม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ บุคลิกภาพภายนอกและบุคลิกภาพภายใน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. บุคลิกภาพภายนอก แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ดี ปานกลางและไม่ดี โดยนักศึกษามีความคิดว่าบุคลิกภาพภายนอกของตนเอง อยู่ในระดับดี 13.69 % ระดับปานกลางซึ่งมีจำนวนมากที่สุดคือ 76.17 % และนักศึกษาที่คิดว่าตนเองมีบุคลิกภาพภายนอกที่ไม่ดีอยู่จำนวน 8.65

% แสดงให้เห็นว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดว่าบุคลิกภาพภายนอกของตนอยู่ในระดับปานกลาง

- บุคลิกภาพภายใน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ดี ปานกลางและไม่ดี ซึ่งนักศึกษาที่มีความคิดว่าบุคลิกภาพภายในของตนเองอยู่ในระดับดี 46.15 % ระดับปานกลาง 48.71 % ซึ่งมีจำนวนมากที่สุด และระดับไม่ดีที่ 5.12 % ซึ่งในระดับไม่ดีนี้มาจากความคิดทางด้าน การขาดความกระตือรือร้นและการขาดความขยันขังใจตนเอง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาได้ตระหนักถึงการขาดความกระตือรือร้นและความขยันขังใจตนเองว่ามีความบกพร่อง แต่ตนเองก็ไม่สามารถจัดการกับปัญหานี้ได้ด้วยตนเอง

โดยสรุปแล้ว แนวคิดด้านบุคลิกภาพเดิมของนักศึกษาทั้งภายนอกและภายในนั้น นักศึกษาคิดว่าตนเองอยู่ในระดับดี 29.92 % ระดับปานกลาง 62.44 % (ระดับสูงสุด) และระดับที่คิดว่ายังไม่ดี 6.88 % แสดงให้เห็นว่านักศึกษาส่วนใหญ่ มีบุคลิกภาพเดิมในระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งนักศึกษากลุ่มระดับปานกลางและกลุ่มบุคลิกภาพยังไม่ดี ซึ่งรวมกันแล้วมีจำนวนถึง 69.32 % ซึ่งนักศึกษากลุ่มนี้สามารถพัฒนาบุคลิกภาพให้อยู่ในเกณฑ์ดีได้อีกจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งเช่นกัน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจาก แบบทดสอบบุคลิกภาพ : วัดความเชื่อมั่นในตนเอง

ตารางที่ 3 ผลการประเมิน แบบทดสอบบุคลิกภาพ : % ระดับความเชื่อมั่นในตนเอง จากตารางวิเคราะห์ความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มตัวอย่าง

อายุ	14-16 ปี	17-21 ปี	22-30 ปี	มากกว่า 30 ปี	ระดับความเชื่อมั่น ในตนเอง	% ระดับความ เชื่อมั่นในตนเอง
%	0	0	0	0	สูงมาก	0
ความ เชื่อมั่น	0	7.69	0	0	สูง	7.69
ใน	0	15.38	0	0	ค่อนข้างสูง	15.38
ตนเอง	0	53.84	7.76	0	ค่อนข้างต่ำ	61.53
	0	15.38	0	0	ต่ำ	15.38

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีระดับความเชื่อมั่นในตนเอง จากการทดสอบบุคลิกภาพของตนเองโดยวิเคราะห์จาก ตารางวิเคราะห์ความเชื่อมั่นในตนเอง โดยแบ่งกลุ่มตามอายุในระดับต่างๆ และจากการสำรวจพบว่ากลุ่มประชากรที่ทำการวิจัยมีเพียง 2 กลุ่มคือกลุ่มอายุ 17-21 ปี และกลุ่มอายุ 22 – 30 ปีเท่านั้น และไม่พบกลุ่มประชากรที่มีระดับความเชื่อมั่นในตนเอง สูงมาก แต่พบกลุ่มประชากรที่มีระดับความเชื่อมั่นในตนเอง ค่อนข้างสูง 15.38 % แต่พบกลุ่มประชากรที่

มีความเชื่อมั่นในตนเองในระดับ ค่อนข้างต่ำ 61.53 % ซึ่งมีจำนวนมากที่สุด และระดับความเชื่อมั่นในตนเอง ต่ำ 15.38 % ซึ่งพบว่าในระดับความเชื่อมั่นในตนเอง ค่อนข้างต่ำและระดับ ต่ำ นั้น มีจำนวนเท่ากัน โดยกลุ่มที่มีระดับความเชื่อมั่นในตนเอง ค่อนข้างต่ำนั้นอยู่ในกลุ่มอายุ 22-30 ปี จะมีระดับความเชื่อมั่นในตนเอง ค่อนข้างต่ำทั้งหมด และกลุ่มอายุ 17-21 ปี จะมีระดับความเชื่อมั่นในตนเอง ค่อนข้างต่ำถึง 53.84 % และนักศึกษากลุ่มที่ระดับความเชื่อมั่นในตนเองระดับ ค่อนข้างสูง มีจำนวน 7.69 % และอยู่ในกลุ่มอายุ 17 – 21 ปี และกลุ่มที่มีระดับความเชื่อมั่นในตนเอง ต่ำ จะเป็นกลุ่มอายุ อายุ 17 – 21 ปีทั้งสิ้น 15.38 % โดยที่กลุ่มอายุ 22-30 ปี จะไม่มีผู้คิดว่าตนเองมีระดับความเชื่อมั่นในระดับ ต่ำเลย ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าประชากรส่วนใหญ่ซึ่งมีจำนวน ถึง 61.53 % มีระดับความเชื่อมั่นในตนเอง ค่อนข้างต่ำถึง 61.53 % แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาได้ยอมรับความบกพร่องด้านบุคลิกภาพ ซึ่งมีความเชื่อมั่นในตนเอง ค่อนข้างต่ำ เป็นจำนวนมาก และพร้อมให้ความร่วมมือในการปรับปรุงและพัฒนาบุคลิกภาพของตนให้ดีขึ้น

โดยผู้วิจัยสังเกตได้จาก กลุ่มตัวอย่างที่พบว่า ตนเองมีระดับความเชื่อมั่นในระดับ ค่อนข้างต่ำและต่ำ ในกลุ่มที่ 4 และกลุ่มที่ 5 จากตารางวิเคราะห์ความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งมีจำนวนถึง 76.91 % ของประชากรทั้งหมด ซึ่งได้ติดต่อขอรับ เอกสารแนะนำการปรับปรุงบุคลิกภาพ จากผู้ดำเนินการวิจัย คิดเป็นจำนวนทั้งสิ้น 100 % ของกลุ่มที่มีระดับความมั่นใจในตนเอง ค่อนข้างต่ำและระดับต่ำ

3. ผลการวิเคราะห์แบบประเมินผล การปรับปรุงบุคลิกภาพของนักศึกษา กลุ่ม 50 ปอก.

ตารางที่ 4 ผลการประเมินบุคลิกภาพ การปรับปรุงบุคลิกภาพของนักศึกษา กลุ่ม 50 ปอก.

หัวข้อ	% หลังการปรับปรุงบุคลิกภาพ		
	ดี	ปานกลาง	ไม่ดี
1.บุคลิกภายนอก			
1.1 รูปร่างหน้าตา			
1.1.1 สุขภาพ	46.15	38.46	15.38
1.1.2 ความสะอาด	61.53	38.46	0
1.1.3 การยิ้ม	53.84	46.15	0
ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) 1.1 รูปร่างหน้าตา	53.84	41.02	5.13
1.2 เครื่องแต่งกาย			
1.2.1 ความสุภาพ	46.15	53.84	0
1.2.2 ความประณีต	53.84	46.15	0

ตารางที่ 4 (ต่อ)

หัวข้อ	% หลังการปรับปรุงบุคลิกภาพ		
	ดี	ปานกลาง	ไม่ดี
1.2.3 ความสะอาด	61.53	38.46	0
1.2.4 ความประหยัด	61.53	38.46	0
ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) 1.2 เครื่องแต่งกาย	55.76	44.22	0
1.3 กิริยาท่าทาง	61.53	38.46	0
1.4 การติดต่อสื่อสาร	46.15	53.84	0
1.5 การพูด	61.53	38.46	0
1.6 การฟัง	69.23	30.77	0
ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) 1.บุคลิกภายนอก	58.01	41.13	1.86
2.บุคลิกภายใน			
2.1 ความกระตือรือร้น	69.23	30.77	0
2.2 ความซื่อสัตย์	61.53	38.46	0
2.3 ความสุภาพ	46.15	53.46	0
2.4 ความร่าเริงและความร่วมมือ	76.92	23.08	0
2.5 ความยับยั้งชั่งใจ	30.77	69.23	0
2.6 ความจริงใจ	61.53	38.46	0
ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) 2.บุคลิกภายใน	57.69	42.24	0
ค่าเฉลี่ยรวม ($\sum \bar{x}$)	57.85	41.69	0.43

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าบุคลิกภาพภายนอก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดนั้น อยู่ในระดับ ดี ซึ่งมีจำนวนถึง 58.01 % ระดับปานกลาง 41.13 % และระดับไม่ดี 1.86 % ซึ่งสามารถแยกออกเป็น 6 หัวข้อย่อยดังนี้ คือ รูปร่างหน้าตา ซึ่งประกอบด้วย สุภาพ ความสะอาด และการยิ้ม นักศึกษาส่วนใหญ่คิดว่าตนเองอยู่ในระดับ ดี จำนวน 53.84 % ด้านเครื่องแต่งกาย ซึ่งประกอบด้วย ความสุภาพ ความประณีต ความสะอาดและความประหยัด นั้นส่วนใหญ่อยู่ในระดับ ดี จำนวน 55.76 % และไม่มึ้นักศึกษาคณใดเลยที่คิดว่าตนเองแต่งกายไม่ดี ด้านกิริยาท่าทาง นักศึกษาส่วนใหญ่คิดว่า

ตนเองอยู่ในระดับ ดี จำนวน 61.53 % ด้านการติดต่อสื่อสาร นักศึกษาส่วนใหญ่คิดว่าตนเองอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 53.84 % ด้านการพูด นักศึกษาส่วนใหญ่คิดว่าตนเองอยู่ในระดับ ดี จำนวน 61.53 % และการฟัง นักศึกษาส่วนใหญ่คิดว่าตนเองอยู่ในระดับ ดี จำนวน 69.23 % และไม่มีนักศึกษา คนใดเลยที่คิดว่าตนเองมี บุคลิกภาพภายนอก อยู่ในระดับ ไม่ดี ทางด้านเครื่องแต่งกาย กิริยาท่าทาง การติดต่อสื่อสาร การพูด และการฟัง

ส่วนบุคลิกภาพภายใน ซึ่งมีประกอบด้วยหัวข้อด้าน ความกระตือรือร้น ความซื่อสัตย์ ความสุภาพ ความร่าเริงและความร่วมมือ ความขบขันช่างใจ และความจริงใจ ซึ่งนักศึกษากลุ่มใหญ่คิดว่าตนเองอยู่ในระดับ ดี หลังจากการพัฒนาและปรับปรุงบุคลิกภาพ เป็นจำนวน 57.85 % และมีระดับ ปานกลาง จำนวน 41.69 % และระดับ ไม่ดีเพียง 0.43 % โดยมีรายละเอียดด้าน ความกระตือรือร้น มีนักศึกษากลุ่มใหญ่คิดว่าตนเองอยู่ในระดับ ดี จำนวน 69.23 % ด้านความซื่อสัตย์ นักศึกษากลุ่มใหญ่คิดว่าตนเองอยู่ในระดับ ดี จำนวน 61.53 % ด้านความสุภาพ นักศึกษากลุ่มใหญ่คิดว่าตนเองอยู่ในระดับ ปานกลาง จำนวน 53.46 % ด้านความร่าเริงและความร่วมมือ นักศึกษากลุ่มใหญ่คิดว่าตนเองอยู่ในระดับ ดี จำนวน 76.92 % ด้านความขบขันช่างใจ นักศึกษากลุ่มใหญ่คิดว่าตนเองอยู่ในระดับ ปานกลาง จำนวน 69.23 % และด้านความจริงใจ นักศึกษากลุ่มใหญ่คิดว่าตนเองอยู่ในระดับ ดี จำนวน 57.69 % โดยที่ไม่มีนักศึกษา คนใดเลยที่คิดว่าตนเองมี บุคลิกภาพภายใน อยู่ในระดับ ไม่ดี

สรุปจากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าบุคลิกภาพภายนอก หลังจากการพัฒนาและปรับปรุงบุคลิกภาพแล้ว นักศึกษามีบุคลิกภาพภายนอกที่อยู่ในระดับ ดี 58.01 % และบุคลิกภาพภายใน ในระดับ ดี 57.69 % ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมของบุคลิกภาพในระดับ ดี 57.85 % แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีบุคลิกภาพรวมที่เพิ่มขึ้นจากเดิม(ก่อนการพัฒนาบุคลิกภาพ) 27.18 % ในระดับ ดี และนักศึกษากลุ่มบุคลิกภาพในระดับ ไม่ดี ภายหลังการพัฒนาบุคลิกภาพแล้วมีบุคลิกภาพภายนอกในระดับ ไม่ดีมีจำนวน 0.86 % ซึ่งลดลงจากเดิมถึง 90.07 % และบุคลิกภาพภายใน ในระดับ ไม่ดี ซึ่งไม่พบเลยจำนวน 0 % แสดงให้เห็นว่า ภายหลังการพัฒนาบุคลิกภาพแล้วนักศึกษารวมทั้งหมด มีบุคลิกภาพภายในที่ดี โดยมีระดับ ปานกลาง 42.24 % และส่วนใหญ่อยู่ในระดับ ดี จำนวน 57.69 %

ค่าเฉลี่ยรวมของบุคลิกภาพทั้งภายในและภายนอกของนักศึกษา จะเห็นว่าหลังการพัฒนาบุคลิกภาพแล้วมีบุคลิกภาพ ค่าเฉลี่ยรวม ($\sum \bar{x}$) ในระดับ ดี 57.85 % ระดับปานกลาง 41.69 % และระดับ ไม่ดี 0.43 % ซึ่งบุคลิกภาพภายใน ระดับ ดี เพิ่มขึ้นจากเดิม(ก่อนการพัฒนา) 27.18 % และระดับ ไม่ดี ลดลง 94.47 % แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีการพัฒนาบุคลิกภาพทั้งภายในและภายนอก ภายหลังการปรับปรุงที่ดีขึ้น จึงเป็นการพยากรณ์ได้ว่า แม้บุคลิกภาพเดิมของนักศึกษาจะอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ และต่ำนั้น ซึ่งมาจากสาเหตุต่างๆ เช่น พันธุกรรม พื้นฐานทางครอบครัว

สภาพแวดล้อม สังคมและสถาบันการศึกษา เป็นต้น สามารถปรับปรุงหรือพัฒนาบุคลิกภาพได้ ด้วยการให้ความรู้ การชี้แนะแนวทางการพัฒนาบุคลิกภาพ และการมีแบบอย่าง (model) ในการปรับปรุงและพัฒนาตนเองเพื่อการยอมรับและความภาคภูมิใจในตนเองของนักศึกษา

4. ผลการวิเคราะห์การสังเกตและการสัมภาษณ์บุคลิกภาพของนักศึกษา

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 2 ผลการประเมินบุคลิกภาพ ก่อนการปรับปรุงบุคลิกภาพของนักศึกษา กลุ่ม 50 ปอก. จากนั้นผู้วิจัยได้แนะนำ แนวทางการพัฒนาบุคลิกภาพแก่กลุ่มตัวอย่างและแจกเอกสาร การปรับปรุงบุคลิกภาพ เพื่อชี้แนะแนวทางการปรับปรุงบุคลิกภาพและวิธีการปรับปรุงตนเอง โดยชี้ให้เห็นว่าบุคลิกภาพของเราเป็นลักษณะเฉพาะตัวของเราแต่ละคน ซึ่งไม่มีใครเหมือนและไม่เหมือนใคร บุคลิกภาพจึงเป็นเรื่องเฉพาะแต่ละบุคคล ไม่มีใครสามารถเลียนแบบบุคลิกภาพของผู้อื่น ได้เหมือนทุกประการ และบุคลิกภาพสามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ ทั้งนี้ต้องเกิดจากการสร้างความเชื่อมั่นของตนเองว่าสามารถปรับปรุงหรือพัฒนาบุคลิกภาพได้ดียิ่งขึ้น

ตารางที่ 3 ผลการประเมิน แบบทดสอบบุคลิกภาพ : % การวัดความเชื่อมั่นในตนเอง จากตารางวิเคราะห์ความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มตัวอย่าง และ การแนะนำแนวทางการพัฒนาบุคลิกภาพโดยมีการแจก เอกสารแนะนำสำหรับผู้มีความเชื่อมั่นในตนเองค่อนข้างต่ำ และ ต่ำ (จากการประเมินตนเอง ซึ่งเป็นผลจากการทำแบบทดสอบบุคลิกภาพ : วัดความเชื่อมั่นในตนเอง) เพื่อการพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองเป็นการสร้างความเชื่อมั่น ในตนเอง เพื่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน การประกอบอาชีพ เพื่อตอบสนองความต้องการตนเองให้เกิดคุณค่าและภูมิใจในตนเอง

ตารางที่ 4 ผลการประเมินบุคลิกภาพ การปรับปรุงบุคลิกภาพของนักศึกษา กลุ่ม 50 ปอก. ภายหลังการปรับปรุงบุคลิกภาพที่ได้ผ่านการแนะนำวิธีการปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเอง

จากนั้นผู้วิจัยได้ติดตามสังเกตพฤติกรรมและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยสังเกตเห็นได้ว่า นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป โดยมีการปรับปรุงตนเองด้านบุคลิกภาพภายนอกอย่างเห็นได้ชัดเจนรวมทั้งจากการสัมภาษณ์จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีบุคลิกภาพภายในที่สามารถบ่งชี้ได้อย่างชัดเจนเช่นพฤติกรรมด้านการแสดงออกจากภายในจิตใจ เช่นกลุ่มตัวอย่างคนหนึ่ง ได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่าในวันแม่ปีนี้ “ผมเข้าไปกอดแม่ แล้วบอกว่ารักแม่ แม่ผมน้ำตาไหลและกอดผมแน่น ผมรู้สึกดีมากครับ ในชีวิตเท่าที่จำความได้ผมไม่เคยกอดแม่ และแม่ก็ไม่เคยกอดผมเช่นกัน” และหลายคนในกลุ่มตัวอย่างได้ตระหนักถึงบุคลิกภาพที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนด้านบุคลิกภาพภายนอกเช่น การแต่งกายให้ดูกระเป๋ียบตามที่มหาวิทยาลัยได้กำหนดไว้ รวมทั้งพฤติกรรมอื่นๆที่แสดงในสถานศึกษาเช่น การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การเล่นการพนัน เป็นต้นโดยนักศึกษาได้ตระหนักบุคลิกภาพที่ดีภายใต้ภาพลักษณ์ของความเป็นนักศึกษายภายใต้เครื่องแบบของมหาวิทยาลัย

เทคโนโลยีราชมงคลพระนครอันทรงเกียรติ และความเป็นแม่แบบของแม่พิมพ์หรือพ่อพิมพ์ของชาติ ในหน้าที่ของครูช่างต่อไปในอนาคต ผู้ซึ่งจะต้องเป็นต้นแบบของลูกศิษย์ของตนต่อไป ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้พัฒนาตนเองในด้านบุคลิกภาพทั้งภายในและภายนอกไปเป็นอย่างค่อยเป็นค่อยไป มีความมุ่งมั่น และแน่วแน่ในการปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเป็นอย่างดี

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงและพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษาให้ดีขึ้น โดยนำเอาพฤติกรรมที่นักศึกษาปฏิบัติอยู่เป็นประจำวิเคราะห์สภาพปัญหา จากนั้นใช้แนวคิดทางทฤษฎีและการแนะแนวทางการพัฒนาบุคลิกภาพแก่นักศึกษาแล้วนำไปทดลองปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบ ประเมินผลก่อนการปรับปรุงบุคลิกภาพของนักศึกษา กลุ่ม 50 ปอก. แบบทดสอบบุคลิกภาพ : วัดความเชื่อมั่นในตนเอง เพื่อใช้ประเมินบุคลิกภาพของกลุ่มประชากรด้วยตนเอง ของผู้ถูกทดสอบ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเอาวิธี Objective Test หรือ แบบรายงานตนเอง (Self Report Inventory) ของ วุฒิพล สกสเกียรติ ที่ใช้แบบทดสอบของ ปีเตอร์ ลอสเตอร์ และ แบบประเมินผล การปรับปรุงบุคลิกภาพของนักศึกษา กลุ่ม 50 ปอก. ภายหลังการปรับปรุงบุคลิกภาพโดยใช้ควบคู่กับการสังเกตและการสัมภาษณ์บุคลิกภาพของนักศึกษา โดยใช้การสัมภาษณ์ตามแบบทั่วไป โดยใช้คำถามแบบปลายเปิด (Open-end question) โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับความรู้สึก พฤติกรรม เจตคติ ความคิด เพื่อประเมินบุคลิกภาพของกลุ่มตัวอย่างโดยตรง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม รหัส ปอก. 50 โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบ ไม่อาศัยความน่าจะเป็น โดยวิธี Purposive selection ซึ่งเป็นการเลือกตัวอย่างที่เจาะจงตามจำนวนนักศึกษารหัส ปอก.50 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 13 คน และได้ลงทะเบียนเรียนวิชา ความปลอดภัยในงานอุตสาหกรรม (Industrial Safety) ในภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2551

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามและแบบทดสอบตนเอง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ แบบประเมินผล ก่อนการปรับปรุงบุคลิกภาพของนักศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) คือ ดี ปานกลาง และไม่ดี เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานด้านบุคลิกภาพของนักศึกษา เพื่อทราบบุคลิกภาพเดิมของนักศึกษาแบบทดสอบบุคลิกภาพ : วัดความเชื่อมั่นในตนเอง มีลักษณะเป็นแบบทดสอบ เพื่อใช้ประเมินบุคลิกภาพของกลุ่มประชากรด้วยตนเอง ของผู้ถูกทดสอบซึ่งเป็นเครื่องมือทดสอบ ทางจิตวิทยาที่เข้ามาช่วยในการประเมินบุคลิกภาพ มีลักษณะเป็นแบบ มาตรการส่วน (ratio scale) โดยค่าตัวแปรที่วัดได้สามารถเรียงลำดับ บอกความแตกต่างระหว่างแต่ละค่าได้อย่างชัดเจน โดยมี 5 ระดับ หลังจากกลุ่มตัวอย่างได้ทำแบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นด้วยตนเองแล้ว ผู้ถูกทดสอบจะต้องตรวจ

นับคะแนนของตนเอง แล้วนำมาวิเคราะห์คะแนนที่ตนเองได้ตาม ตารางวิเคราะห์ความเชื่อมั่นในตนเอง โดยดูจากอายุและคะแนนที่ได้ และ แบบประเมินผลการปรับปรุงบุคลิกภาพของนักศึกษา โดยให้กลุ่มตัวอย่างสำรวจตนเอง อีกครั้งเพื่อประเมินผลกระทบภายหลังการพัฒนาบุคลิกภาพ

ส่วนที่ 2 เป็นการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ ซึ่งมีคุณลักษณะที่ไม่สามารถแจกแจงนับและใช้เทคนิคทางสถิติมาวิเคราะห์ข้อมูล แต่เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ ซึ่งผู้วิจัยสังเกตและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเพื่อสังเกตพฤติกรรมและข้อคิดเห็นของผู้ถูกสัมภาษณ์ จากนั้นทำการตรวจสอบ วิเคราะห์ตามสภาพความเป็นจริง โดยใช้ความเป็นเหตุและผล

จากแบบสอบถามและแบบทดสอบทั้ง 3 แบบนำมาคำนวณหาคะแนนรวม เปอร์เซ็นต์ของแต่ละหัวข้อ และเปอร์เซ็นต์ระดับความเชื่อมั่นในตนเอง โดยใช้วิธีคำนวณหา มัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean) หรือ ค่าเฉลี่ย แล้วแปลความหมายของข้อมูลโดยอาศัยเกณฑ์ตามแนวคิดเชิงทฤษฎีทางการพัฒนาบุคลิกภาพ

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษา สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ ก่อนการปรับปรุงบุคลิกภาพของนักศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ บุคลิกภาพภายนอกและบุคลิกภาพภายใน ซึ่งสรุปได้ดังนี้ บุคลิกภาพภายนอก แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ดี ปานกลางและไม่ดี โดยนักศึกษามีความคิดว่าบุคลิกภาพภายนอกของตนเอง อยู่ในระดับดี 15.17 % ระดับปานกลางซึ่งมีจำนวนมากที่สุดคือ 76.17 % และนักศึกษาที่คิดว่าตนเองมีบุคลิกภาพภายนอกที่ไม่ดีอยู่จำนวน 8.66 % แสดงให้เห็นว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดว่าบุคลิกภาพภายนอกของตนอยู่ในระดับปานกลาง บุคลิกภาพภายใน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ดี ปานกลางและไม่ดี ซึ่งนักศึกษามีความคิดว่าบุคลิกภาพภายในของตนเองอยู่ในระดับดี 46.15 % ระดับปานกลาง 48.72 % ซึ่งมีจำนวนมากที่สุด และระดับไม่ดีที่ 5.13 % ซึ่งในระดับไม่ดี นี้มาจากทางด้าน การขาดความกระตือรือร้นและการขาดความขยันขังข้างใจตนเอง

โดยสรุปแล้ว แนวคิดด้านบุคลิกภาพเดิมของนักศึกษาทั้งภายนอกและภายในนั้น นักศึกษาคิดว่าตนเองอยู่ในระดับดี 30.67 % ระดับปานกลาง 62.45 % (ระดับสูงสุด) และระดับที่คิดว่ายังไม่

ดี 6.88 % แสดงให้เห็นว่านักศึกษาส่วนใหญ่ มีบุคลิกภาพเดิมในระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งนักศึกษากลุ่มระดับปานกลางและกลุ่มบุคลิกภาพยังไม่ดี ซึ่งรวมกันแล้วมีจำนวนถึง 70.22 %

2. ผลการวิเคราะห์การวัดความเชื่อมั่นในตนเอง พบว่า นักศึกษามีระดับความเชื่อมั่นในตนเอง จากการทดสอบบุคลิกภาพของตนเอง โดยวิเคราะห์จาก ตารางวิเคราะห์ความเชื่อมั่นในตนเอง โดยแบ่งกลุ่มตามอายุในระดับต่างๆ และจากการสำรวจพบว่ากลุ่มประชากรที่ทำการวิจัยมีเพียง 2 กลุ่มคือกลุ่มอายุ 17-21 ปี และกลุ่มอายุ 22 – 30 ปีเท่านั้น และไม่พบกลุ่มประชากรที่มีระดับความเชื่อมั่นในตนเอง สูงมาก แต่พบกลุ่มประชากรที่มีระดับความเชื่อมั่นในตนเอง ค่อนข้างสูง 15.38 % แต่พบกลุ่มประชากรที่มีความเชื่อมั่นในตนเองในระดับ ค่อนข้างต่ำ 61.53 % ซึ่งมีจำนวนมากที่สุด และระดับความเชื่อมั่นในตนเอง ต่ำ 15.38 % ซึ่งพบว่าในระดับความเชื่อมั่นในตนเอง ค่อนข้างต่ำและระดับ ต่ำนั้น มีจำนวนเท่ากัน โดยกลุ่มที่มีระดับความเชื่อมั่นในตนเอง ค่อนข้างต่ำนั้นอยู่ในกลุ่มอายุ 22-30 ปี จะมีระดับความเชื่อมั่นในตนเอง ค่อนข้างต่ำทั้งหมด และกลุ่มอายุ 17-21 ปี จะมีระดับความเชื่อมั่นในตนเอง ค่อนข้างต่ำถึง 53.84 % และนักศึกษากลุ่มที่มีระดับความเชื่อมั่นในตนเองระดับ ค่อนข้างสูง มีจำนวน 7.69 % และอยู่ในกลุ่มอายุ 17 – 21 ปี และกลุ่มที่มีระดับความเชื่อมั่นในตนเอง ต่ำ จะเป็นกลุ่มอายุ อายุ 17 – 21 ปีทั้งสิ้น 15.38 % โดยที่กลุ่มอายุ 22-30 ปี จะไม่ผู้ที่คิดว่าตนเองมีระดับความเชื่อมั่นในระดับ ต่ำเลย ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าประชากรส่วนใหญ่ซึ่งมีจำนวนถึง 61.53 % มีระดับความเชื่อมั่นในตนเอง ค่อนข้างต่ำถึง 61.53 % แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาได้ยอมรับความบกพร่องด้านบุคลิกภาพ ซึ่งมีความเชื่อมั่นในตนเอง ค่อนข้างต่ำ เป็นจำนวนมาก และพร้อมให้ความร่วมมือในการปรับปรุงและพัฒนาบุคลิกภาพของตนให้ดีขึ้น

โดยผู้วิจัยสังเกตได้จาก กลุ่มตัวอย่างที่พบว่า ตนเองมีระดับความเชื่อมั่นในระดับ ค่อนข้างต่ำและต่ำ ในกลุ่มที่ 4 และกลุ่มที่ 5 จากตารางวิเคราะห์ความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งมีจำนวนถึง 76.91 % ของประชากรทั้งหมด ซึ่งได้ติดต่อขอรับ เอกสารแนะนำการปรับปรุงบุคลิกภาพ จากผู้ดำเนินการวิจัย คิดเป็นจำนวนทั้งสิ้น 100 % ของกลุ่มที่มีระดับความมั่นใจในตนเอง ค่อนข้างต่ำและระดับต่ำ

3. ผลการวิเคราะห์ การปรับปรุงบุคลิกภาพของนักศึกษาภายหลังการปรับปรุงและพัฒนาพบว่า บุคลิกภาพภายนอก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดนั้น อยู่ในระดับ ดี ซึ่งมีจำนวนถึง 58.01 % ระดับปานกลาง 41.13 % และระดับไม่ดี 1.86 % ซึ่งสามารถแยกออกเป็น 6 หัวข้อย่อยดังนี้ คือ รูปร่างหน้าตา ซึ่งประกอบด้วย สุขภาพ ความสะอาด และการยิ้ม นักศึกษาส่วนใหญ่คิดว่าตนเองอยู่ในระดับ ดี จำนวน 53.84 % ด้านเครื่องแต่งกาย ซึ่งประกอบด้วย ความสุภาพ ความประณีต ความสะอาดและความประหยัด นั้นส่วนใหญ่อยู่ในระดับ ดี จำนวน 55.76 % และไม่มีนักศึกษาคน

ใดเลยที่คิดว่าตนเองแต่งกายไม่ดี ด้านกิริยาท่าทาง นักศึกษาส่วนใหญ่คิดว่าตนเองอยู่ในระดับ ดี จำนวน 61.53 % ด้านการติดต่อสื่อสาร นักศึกษาส่วนใหญ่คิดว่าตนเองอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 53.84 % ด้านการพูด นักศึกษาส่วนใหญ่คิดว่าตนเองอยู่ในระดับ ดี จำนวน 61.53 % และการฟัง นักศึกษาส่วนใหญ่คิดว่าตนเองอยู่ในระดับ ดี จำนวน 69.23 % และไม่มีนักศึกษา คนใดเลยที่คิดว่าตนเองมี บุคลิกภาพภายนอก อยู่ในระดับ ไม่ดี ทางด้านเครื่องแต่งกาย กิริยาท่าทาง การติดต่อสื่อสาร การพูด และการฟัง

ส่วนบุคลิกภาพภายใน ซึ่งมีประกอบด้วยหัวข้อด้าน ความกระตือรือร้น ความซื่อสัตย์ ความสุภาพ ความร่าเริงและความร่วมมือ ความขยันขันแข็งขำใจ และความจริงใจ ซึ่งนักศึกษากลุ่มใหญ่คิดว่าตนเองอยู่ในระดับ ดี หลังจากการพัฒนาและปรับปรุงบุคลิกภาพ เป็นจำนวน 57.69 % และมีระดับ ปานกลาง จำนวน 42.42 % และระดับ ไม่ดีไม่มีเลย โดยมีรายละเอียดด้าน ความกระตือรือร้น มีนักศึกษากลุ่มใหญ่คิดว่าตนเองอยู่ในระดับ ดี จำนวน 69.23 % ด้านความซื่อสัตย์ นักศึกษากลุ่มใหญ่คิดว่าตนเองอยู่ในระดับ ดี จำนวน 61.53 % ด้านความสุภาพ นักศึกษากลุ่มใหญ่คิดว่าตนเองอยู่ในระดับ ปานกลาง จำนวน 53.46 % ด้านความร่าเริงและความร่วมมือ นักศึกษากลุ่มใหญ่คิดว่าตนเองอยู่ในระดับ ดี จำนวน 76.92 % ด้านความขยันขันแข็งขำใจ นักศึกษากลุ่มใหญ่คิดว่าตนเองอยู่ในระดับ ปานกลาง จำนวน 69.23 % และด้านความจริงใจ นักศึกษากลุ่มใหญ่คิดว่าตนเองอยู่ในระดับ ดี จำนวน 57.69 % โดยที่ไม่มีนักศึกษา คนใดเลยที่คิดว่าตนเองมี บุคลิกภาพภายใน อยู่ในระดับ ไม่ดี

สรุปจากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าบุคลิกภาพภายนอก หลังจากการพัฒนาและปรับปรุง บุคลิกภาพแล้ว นักศึกษามีบุคลิกภาพภายนอกที่อยู่ในระดับ ดี 58.01 % และบุคลิกภาพภายใน ในระดับ ดี 57.69 % ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมของบุคลิกภาพในระดับ ดี 57.85 % แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามี บุคลิกภาพรวมที่เพิ่มขึ้นจากเดิม(ก่อนการพัฒนาบุคลิกภาพ) 27.18 % ในระดับ ดี และนักศึกษากลุ่มบุคลิกภาพในระดับ ไม่ดี ภายหลังการพัฒนาบุคลิกภาพแล้วมีบุคลิกภาพภายนอกในระดับ ไม่ดีมีจำนวน 1.86 % ซึ่งลดลงจากเดิมถึง 78.52 % และบุคลิกภาพภายใน ในระดับ ไม่ดี ซึ่งไม่พบเลย จำนวน 0 % แสดงให้เห็นว่า ภายหลังการพัฒนาบุคลิกภาพแล้วนักศึกษารวม มีบุคลิกภาพภายในที่ดี โดยมีระดับ ปานกลาง 42.24 % และส่วนใหญ่อยู่ในระดับ ดี จำนวน 57.69 %

ค่าเฉลี่ยรวมของบุคลิกภาพทั้งภายในและภายนอกของนักศึกษา จะเห็นว่าหลังการพัฒนา บุคลิกภาพแล้วมีบุคลิกภาพ ค่าเฉลี่ยรวม ($\sum \bar{x}$) ในระดับ ดี 57.85 % ระดับปานกลาง 41.69 % และระดับ ไม่ดี 0.43 % ซึ่งบุคลิกภาพภายใน ระดับ ดี เพิ่มขึ้นจากเดิม(ก่อนการพัฒนา) 88.62 % และระดับ ไม่ดี ลดลง 94.47 % แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีการพัฒนาบุคลิกภาพทั้งภายในและ ภายนอก ภายหลังการปรับปรุงที่ดีขึ้น จึงเป็นการพยากรณ์ได้ว่า แม้บุคลิกภาพเดิมของนักศึกษาจะ

อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ และต่ำนั้น ซึ่งมาจากสาเหตุต่างๆ เช่น พันธุกรรม พื้นฐานทางครอบครัว สภาพแวดล้อม สังคมและสถาบันการศึกษา เป็นต้น สามารถปรับปรุงหรือพัฒนาบุคลิกภาพได้ ด้วยการให้ความรู้ การชี้แนะแนวทางการพัฒนาบุคลิกภาพ และการมีแบบอย่าง (model) ในการปรับปรุงและพัฒนาตนเองเพื่อการยอมรับและความภาคภูมิใจในตนเองของนักศึกษา

4. ผลการวิเคราะห์จากการสังเกตและการสัมภาษณ์บุคลิกภาพของนักศึกษา ผู้วิจัยได้ติดตามสังเกตพฤติกรรมและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยสังเกตเห็นได้ว่า นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป โดยมีการปรับปรุงตนเองด้านบุคลิกภาพภายนอก อย่างเห็นได้ชัดเจน รวมทั้งจากการสัมภาษณ์จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีบุคลิกภาพภายใน ที่สามารถบ่งชี้ได้อย่างชัดเจนเช่น พฤติกรรมด้านการแสดงออกจากรายในจิตใจ เช่น กลุ่มตัวอย่างคนหนึ่ง ได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่าในวันแม่ปีนี้ “ผมเข้าไปกอดแม่ แล้วบอกว่ารักแม่ แม่ผมน้ำตาไหลและกอดผมแน่น ผมรู้สึกดีมากครับ ในชีวิตเท่าที่จำความได้ผมไม่เคยกอดแม่ และแม่ก็ไม่เคยกอดผมเช่นกัน” และหลายคนในกลุ่มตัวอย่างได้ตระหนักถึงบุคลิกภาพที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนด้านบุคลิกภาพภายนอกเช่น การแต่งกายให้ถูกระเบียบตามที่มหาวิทยาลัยได้กำหนดไว้ รวมทั้งพฤติกรรมอื่นๆที่แสดงในสถานศึกษาเช่น การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การเล่นการพนัน เป็นต้นโดยนักศึกษาได้ตระหนักบุคลิกภาพที่ดีภายใต้ภาพลักษณ์ของความเป็นนักศึกษา ภายใต้ระเบียบของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครอันทรงเกียรติ และความเป็นแม่แบบของแม่พิมพ์หรือพ่อพิมพ์ของชาติในหน้าที่ของครูช่างต่อไปในอนาคต ผู้ซึ่งจะต้องเป็นต้นแบบของลูกศิษย์ของตนต่อไป ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้พัฒนาตนเองในด้านบุคลิกภาพทั้งภายในและภายนอกไปเป็นอย่างดี เป็นค่อยไป มีความมุ่งมั่น และแน่วแน่ในการปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเป็นอย่างดี

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้าน การพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชา วิศวกรรมอุตสาหการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพที่น่าสนใจ ควรนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาการวัดความเชื่อมั่นในตนเอง พบว่า นักศึกษามีระดับความเชื่อมั่นในตนเอง โดยวิเคราะห์จาก ตารางวิเคราะห์ความเชื่อมั่นในตนเองนั้น ส่วนใหญ่นักศึกษามีระดับความเชื่อมั่นในตนเองในระดับ ค่อนข้างต่ำ เป็นส่วนใหญ่ และไม่มีระดับความเชื่อมั่นในตนเองในระดับ สูงมาก ดังนั้นจึงต้องสร้างความเชื่อมั่นในตนเองรวมถึงการปรับปรุงบุคลิกภาพให้แก่นักศึกษา โดยการวิเคราะห์ลักษณะของตนด้วยจิตใจเป็นกลาง เหมือนสอนตนเอง ระลึกรู้แล้วนำไปปฏิบัติ หมั่นทดลองตนเองอยู่เสมอๆ ว่ายังมีข้อบกพร่องใดที่ยังต้องการการแก้ไขอีกบ้าง ถ้าทำให้

ข้อบกพร่องลดลง นักศึกษาควรปฏิบัติอย่างไร และทำเช่นนั้นไปเรื่อยๆ จะสามารถปรับปรุงบุคลิกภาพได้อย่างรวดเร็ว ไม่มีใครช่วยปรับปรุงบุคลิกภาพให้ใครได้เพียงแต่ช่วยแนะนำแนวทางได้เท่านั้น นอกจากการช่วยตนเองเท่านั้นดัง พุทธพจน์ที่ว่า “ อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ตนย่อมเป็นที่พึ่งของตน”

2. ผลการวิเคราะห์ การปรับปรุงบุคลิกภาพของนักศึกษาภายหลังการปรับปรุงและพัฒนาพบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของบุคลิกภาพทั้งภายในและภายนอกของนักศึกษา จะเห็นว่าหลังการพัฒนาบุคลิกภาพแล้ว มีการพัฒนาบุคลิกภาพทั้งภายในและภายนอก หลังการปรับปรุงที่ดีขึ้น แม้บุคลิกภาพเดิมของนักศึกษาจะอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ และต่ำนั้น ซึ่งมาจากสาเหตุต่างๆ เช่น พันธุกรรม พื้นฐานทางครอบครัว สภาพแวดล้อม สังคมและสถาบันการศึกษา เป็นต้น

ดังนั้นครู อาจารย์ สามารถช่วยในการปรับปรุงหรือพัฒนาบุคลิกภาพได้ด้วยการให้ความรู้ การชี้แนะแนวทางการพัฒนาบุคลิกภาพ และการมีแบบอย่าง (model) ในการปรับปรุงและพัฒนาตนเองเพื่อการยอมรับและความภาคภูมิใจในตนเองของนักศึกษา ดังบุญถิ่น อัตถากรและรัตนา ดันขุนเด็ก (อ้างถึงใน สถิต วงษ์สุวรรณ, 2540 : 219) กล่าวไว้ว่า ครูควรมีบุคลิกภาพที่ดีสามารถเป็นตัวอย่างแก่เด็กได้ ครูเป็นกำลังสำคัญในการที่จะช่วยอบรมบ่มนิสัย ให้ความรู้ผละฝึกทักษะต่างๆ ให้แก่เด็ก เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าครูดีก็หวังได้ว่า กุลบุตร กุลธิดาที่ครูคนนั้นสอน จะเป็นคนดี มีผู้พยายามกำหนดไว้ว่าครูที่ดีมีคุณภาพสูงนั้น ควรมีบุคลิกภาพอย่างไร เช่น ครูดีมีคุณภาพสูงต้องมีความรู้ดี ความสามารถสูง มีคุณลักษณะและจิตใจสูง เสียสละ ปราศจากอคติต่อเด็ก เพียรพยายามอบรมแนะแนว ให้การศึกษาตามปรัชญาของประเทศชาติ

ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษา สาขาวิชา วิศวกรรมอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ซึ่งได้ดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งผู้วิจัยได้รับทราบข้อมูล ประสบการณ์และความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งการศึกษาค้นคว้า ดังสรุปได้ต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 แบบทดสอบความเชื่อมั่นในตนเอง นักศึกษาอาจมีการตอบคำถามไม่ตรงกับความเป็นจริง หรือที่เป็นตัวตนของตนเอง ซึ่งอาจมีความเป็นไปได้

1.2 ควรมีการแนวแนวและอบรมการปรับปรุงบุคลิกภาพให้นักศึกษา โดยการ จัดโครงการณรงค์หรือกิจกรรมต่างๆ ด้านการพัฒนาบุคลิกภาพให้นักศึกษา รวมทั้งครู อาจารย์ในสถานศึกษาควรเป็นต้นแบบในด้านบุคลิกภาพแก่นักศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยต่อไป ควรพิจารณาเพิ่มเติมตัวแปรอื่นๆ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สภาพครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีผลต่อบุคลิกภาพของนักศึกษา

2.2 ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบกับนักศึกษาสาขาวิชาอื่นๆ ด้วย เพื่อเปรียบเทียบ ความแตกต่างด้านบุคลิกภาพของนักศึกษา ในแต่ละสาขาวิชา ในคณะครุศาสตร์ อดิศาสตร์

บรรณานุกรม

- กันยา สุวรรณแสง. **บุคลิกภาพและการปรับตัว**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น. 2536
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักงาน. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542**.
กรุงเทพฯ : เซเว่นพรินติ้ง, 2542.
- ฉันทนิช อัสวนนท์. **การพัฒนาบุคลิกภาพ**. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2544.
- นพมาศ ชีรเวคิน. **ทฤษฎีบุคลิกภาพและการปรับตัว**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.
- บุบผา อนันต์สุชาติกุล. เอกสารการประชุมสัมมนา **การปฏิรูปการเรียนรู้: การวิจัยเพื่อพัฒนาการ
เรียนรู้**. คณะพยาบาลศาสตร์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2551
- ถ้วน สายยศและอังคณา สายยศ. **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริม
วิชาการ, 2536.
- วารุณี ธนวราพิช. **การพัฒนาบุคลิกภาพ**. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์, 2534.
- วารภรณ์ ตรีกุลศฤงค์. **จิตวิทยาการปรับตัว**. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2543.
- มณฑิรา เขียวขึง และคณะ. **บุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล**. ขอนแก่น : คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2530.
- สถิต วงษ์สุวรรณค์. **การพัฒนาบุคลิกภาพ**. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น, 2540.
- สุรางค์ โคว์ตระกูล. **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- สรชัย พิศาลบุตร. **วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : วิทย์พัฒนา, 2544.
- สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม. **การวิจัยเชิงปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล, 2537.
- สุวิมล ตรีกานันท์. **การใช้สถิติในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่
_____. **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 6.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- สุวิมล ว่องวานิช. **การวิจัยปฏิบัติการ**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- [http:// www.dusithost.dusit.ac.th](http://www.dusithost.dusit.ac.th) (เข้าถึง 11 สิงหาคม 2551)
- [http:// nurse.cmu.ac.th](http://nurse.cmu.ac.th) (เข้าถึง 10 สิงหาคม 2551)

ภาคผนวก ก
ตัวอย่างแบบสอบถาม

แบบประเมินผล ก่อนการปรับปรุงบุคลิกภาพของนักศึกษา กลุ่ม 50 ปอก.

ชื่อ..... นามสกุล ..... กลุ่ม 50 ปอก.

เพศ ชาย หญิง

อายุ 18 – 22 ปี 23 – 27 ปี มากกว่า 27 ปีขึ้นไป

โปรด เลือกหัวข้อที่ท่านคิดว่าเหมาะสมกับตัวท่าน ก่อนการปรับปรุงบุคลิกภาพ

หัวข้อ	บุคลิกภาพเดิมของท่าน			หมายเหตุ
	ดี	ปานกลาง	ไม่ดี	
1.บุคลิกภายนอก				
1.1 รูปร่างหน้าตา				
1.1.1 สุขภาพ				
1.1.2 ความสะอาด				
1.1.3 การยิ้ม				
1.2 เครื่องแต่งกาย				
1.2.1 ความสุภาพ				
1.2.2 ความประณีต				
1.2.3 ความสะอาด				
1.2.4 ความประหยัด				
1.3 กิริยาท่าทาง				
1.4 การติดต่อสื่อสาร				
1.5 การพูด				
1.6 การฟัง				
2.บุคลิกภายใน				
2.1 ความกระตือรือร้น				
2.2 ความซื่อสัตย์				
2.3 ความสุภาพ				
2.4 ความร่าเริงและความร่วมมือ				
2.5 ความยับยั้งชั่งใจ				
2.6 ความจริงใจ				

แบบทดสอบบุคลิกภาพ : วัดความเชื่อมั่นในตนเอง

คำชี้แจงก่อนทำแบบทดสอบ

1. ขอให้ท่านทำตามคำชี้แจงที่จะกล่าวต่อไปนี้อย่างเคร่งครัด มิฉะนั้นท่านจะไม่สามารถรู้จักตัวท่านเองว่ามีบุคลิกภาพอย่างไรอย่างแท้จริง
2. ขอให้ท่านตั้งใจทำแบบทดสอบนี้ด้วยความจริงใจ ตอบให้ตรงความรู้สึกนึกคิดของท่านให้มากที่สุด อย่าพยายาม ปิดบังความรู้สึกของท่าน เพราะจะไม่มีใครรู้ถึงผลที่จะปรากฏออกมา เมื่อท่านทำแบบทดสอบเสร็จแล้ว ทั้งนี้เพราะท่านตรวจแบบทดสอบเอง คู่มือการวิเคราะห์ และตีผลการทดสอบออกมาทางลบ ท่านก็สามารถที่จะปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำท้ายแบบทดสอบนี้ด้วยตัวท่านเองทั้งสิ้น
3. ขอให้ท่านเปิดแบบทดสอบนี้ และค่อยๆ ทำทีละหน้า อย่าทำข้ามข้อและเปิดดูเฉลย หรือผลการวิเคราะห์ ตลอดจนคำแนะนำในการปรับปรุงบุคลิกภาพ ก่อนทำแบบทดสอบนี้เสร็จเรียบร้อยแล้ว
4. ขอให้ท่านใช้วิจรณ์ญาณของท่านวิเคราะห์ตัวท่านเองเมื่อทราบผลแล้ว และพยายามเปิดใจของท่านให้กว้าง พร้อมกับยอมรับสิ่งที่แบบทดสอบบอกท่านด้วยใจเป็นธรรม
5. แบบทดสอบนี้เป็นเพียงการคาดคะเน จากผลของการทำแบบทดสอบของท่าน ฉะนั้นอาจจะมีข้อบกพร่อง หรือทำนายได้ไม่ชัดเจนนัก แต่ก็พอจะเป็นแนวทางให้ท่านได้พิจารณาตัวของท่านเองต่อไป

คำชี้แจงในการทำแบบทดสอบ

ขอให้ท่านอ่านข้อความทั้ง 32 ข้อ ด้วยความตั้งใจ และพิจารณาตัวท่านเองว่าท่านมีความรู้สึกหรือมีความคิดเห็นตามข้อความนั้นๆ มากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมายลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

โปรดดูตัวอย่าง

ตัวอย่าง

- 0) คุณคิดว่าคุณเป็นคนที่ไม่ค่อยมีความสามารถมากนัก

ไม่เคย	นานๆ ครั้ง	บางครั้ง	บ่อยๆ	เสมอๆ
①	②	③	④	⑤

การตอบช่องหมายเลข 2 หมายความว่า คุณเป็นคนไม่ค่อยมีความสามารถมากนักเป็นบางครั้ง

หัวข้อคำถาม	ไม่เคย	นานๆ ครั้ง	บางครั้ง	บ่อย ๆ	เสมอ ๆ
1. คุณคิดและปรารถนาจะให้ใครสักคนช่วยทำให้คุณเป็นคนกล้ามากยิ่งขึ้น	①	②	③	④	⑤
2. คุณรู้สึกว่าการที่คุณทำอยู่เป็นงานสำคัญที่ใครๆ ก็ต้องการเป็นอย่างยิ่ง	①	②	③	④	⑤
3. คุณรู้สึกวิตกกังวลกับตัวเองในเรื่องของอนาคต	①	②	③	④	⑤
4. คุณคิดว่าคนส่วนใหญ่ไม่ค่อยชอบหน้าคุณนัก	①	②	③	④	⑤
5. คุณคิดว่าคุณมีความสามารถและความคิดสร้างสรรค์น้อยกว่าคนอื่น ๆ	①	②	③	④	⑤
6. คุณคิดว่าความคิดของคุณนั้นเป็นเพียงเรื่องธรรมดา ๆ	①	②	③	④	⑤
7. คุณกลัวว่าคุณจะทำอะไรเลย ๆ ใจ ๆ ออกไป	①	②	③	④	⑤
8. คุณคิดว่าคนอื่น ๆ นั้นน่าสนใจน่ามองมากกว่าคุณเสียอีก	①	②	③	④	⑤
9. คุณกลัวต่อการออกไปพูดต่อหน้าผู้คนจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่คุณไม่รู้จัก	①	②	③	④	⑤
10. คุณคิดว่างานต่างๆ มากมายที่คุณทำอยู่มีโอกาสประสบความสำเร็จ	①	②	③	④	⑤
11. คุณคิดว่าคุณต้องการที่จะเรียนรู้ถึงวิธีการพูดคุยอย่างสนุกสนานกับคนอื่น ๆ	①	②	③	④	⑤
12. คุณคิดว่าคุณต้องการจะมีความเชื่อมั่นในตัวเองสูงกว่าที่คุณเป็นอยู่	①	②	③	④	⑤
13. คุณมักจะคิดถึงวิธีการที่จะทำให้คนอื่น ๆ ยอมรับความคิดเห็นของคุณมากกว่าที่เป็นอยู่	①	②	③	④	⑤
14. คุณมักชอบถ่มตัวเองเป็นอย่างมาก	①	②	③	④	⑤
15. คุณคิดว่าคุณเป็นคนหยิ่งและถือตัวคนหนึ่ง	①	②	③	④	⑤
16. คุณคิดว่าคนส่วนใหญ่มองคุณและคิดถึงคุณไปในด้านที่ตรงกันข้ามกับความจริงที่คุณเป็นอยู่	①	②	③	④	⑤
17. คุณคิดว่าคุณขาดคนที่คุณไว้วางใจที่จะเล่าเรื่องส่วนตัวให้ฟังได้	①	②	③	④	⑤
18. คุณคิดว่าคนส่วนมากคาดหวังในตัวคุณสูง	①	②	③	④	⑤
19. คุณคิดว่าคนส่วนมากไม่ค่อยจะสนใจต่อความสำเร็จของคุณ	①	②	③	④	⑤
20. คุณคิดว่าคุณเป็นคนขี้อาย กระจกและเงินขวย	①	②	③	④	⑤
21. คุณคิดว่าคนส่วนใหญ่มักไม่ค่อยเข้าใจอะไรในตัวคุณนัก	①	②	③	④	⑤

หัวข้อคำถาม	ไม่เคย	นานๆ ครั้ง	บางครั้ง	บ่อย ๆ	เสมอ ๆ
22. คุณรู้สึกว่ารอบ ๆ ตัวคุณนั้นไม่ค่อยจะปลอดภัยนัก	①	②	③	④	⑤
23. คุณมักจะวิตกกังวลในเรื่องไร้สาระอยู่เป็นประจำ	①	②	③	④	⑤
24. คุณมักจะรู้สึกไม่ค่อยสบายใจนักเมื่อคุณต้องเดินเข้าไปในห้องประชุมที่มีคนนั่งอยู่เรียบร้อยแล้ว	①	②	③	④	⑤
25. คุณคิดว่ามีคนคอยนินทาหรือพุดคุ้ยเกี่ยวกับตัวคุณลับหลังอยู่	①	②	③	④	⑤
26. คุณรู้สึกว่า คุณไม่สามารถจะทำตัวได้ตามสบายตามใจคุณได้	①	②	③	④	⑤
27. คุณเชื่อว่าคนอื่นมีความสามารถที่จะค้นคว้า ค้นหาสิ่งต่างๆ ได้ดีกว่าคุณ	①	②	③	④	⑤
28. คุณมักจะกลัวว่าจะเกิดเรื่องไม่ดีไม่งามกับคุณสักวันหนึ่ง	①	②	③	④	⑤
29. คุณมักจะคิดถึงกิริยาท่าทางที่คนอื่น ๆ แสดงต่อคุณ	①	②	③	④	⑤
30. คุณอยากเป็นคนที่สามารถทำตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี	①	②	③	④	⑤
31. คุณคิดว่าคุณสามารถพูดได้อย่างสง่า ภาควุฒิในการอภิปราย และมั่นใจว่าคำพูดที่พูดไปนั้นถูกต้อง	①	②	③	④	⑤
32. คุณมักจะคิดว่าสังคมกำลังรอคอยอะไรบางอย่างจากคุณ	①	②	③	④	⑤

แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตัวเอง คุณลองตรวจนับคะแนนของคุณดู ตามวิธีต่อไปนี้

การตรวจนับคะแนน ขอให้คุณรวมคะแนนทั้งหมด ที่คุณได้ทำเครื่องหมายไว้ในแต่ละข้อตามคะแนนที่ปรากฏ คือ ช่อง 0 ได้ 0 คะแนน/ช่อง 1 ได้ 1 คะแนน/ ช่อง 2 ได้ 2 คะแนน/ ช่อง 3 ได้ 3 คะแนน/ ช่อง 4 ได้ 4 คะแนน

การวิเคราะห์ ขอให้คุณนำคะแนนที่ได้รับ ไปดูในตารางตามช่องอายุของคน และอ่านคำวิเคราะห์จาก ตารางต่อไปนี้

ตารางวิเคราะห์ความเชื่อมั่นในตนเองของคุณ

อายุ	14-16 ปี	17-21 ปี	22-30 ปี	มากกว่า 30 ปี	ระดับความเชื่อมั่นในตนเอง
คะแนน	0-8	0-20	0-12	0-15	สูงมาก
	9-17	21-36	13-25	16-29	สูง
	18-33	37-44	26-40	30-46	ค่อนข้างสูง
	34-54	45-69	41-59	47-66	ค่อนข้างต่ำ
	55-128	70-128	60-128	67-128	ต่ำ

กลุ่มที่ 1 : พวกมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงมาก คุณไม่ประสบปัญหาอะไรเลยเกี่ยวกับเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง คุณจะรู้สึกวิตกกังวลอะไรเลยกับการกระทำของคุณต่อผู้อื่น คุณเป็นคนที่ไม่รู้สึก สงสัยว่าตนเองเป็นคนมีปมด้อยเลย

กลุ่มที่ 2 : พวกมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง เมื่อเปรียบเทียบกับคนในวัยเดียวกับคุณแล้วคุณเป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองดีทีเดียว คุณจะไม่วิตกกังวลใด ๆ กับการกระทำของคุณที่มีต่อผู้อื่น คุณจะรู้สึกสงสัยในตัวเอง หรือคิดว่าตนเองมีปมด้อยน้อยมาก หรือถ้ามีก็จะเป็นเพียงบางครั้งบางคราว

กลุ่มที่ 3 : พวกมีความเชื่อมั่นในตนเองค่อนข้างสูง ความเชื่อมั่นในตนเองของคุณอยู่ในระดับปกติ และมีแนวโน้มว่าจะพัฒนาสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ

กลุ่มที่ 4 : พวกมีความเชื่อมั่นในตนเองค่อนข้างต่ำ ความเชื่อมั่นในตนเองของคุณอยู่ในระดับต่ำกว่าปกติเล็กน้อย มีแนวโน้มค่อนข้างต่ำ คุณจะค่อนข้างลำบากใจและรู้สึกหงุดหงิดในตนเอง คุณจะวิตกกังวลกับการกระทำของคุณต่อผู้อื่น ซึ่งมีส่วนทำให้คุณรู้สึกว่าคุณมีปมด้อย ถ้าคุณต้องการพัฒนาตัวคุณให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ โปรดรับเอกสารแนะนำจากผู้ทำการวิจัย

กลุ่มที่ 5 : พวกมีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ ความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเป็นปัญหาสำคัญของคนที่เดียว คุณจะกังวลใจอยู่เสมอกับการกระทำของคุณต่อผู้อื่น คุณอยากที่จะแก้ไขปัญหาต่างๆ ของคุณด้วยการมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงๆ ด้วยทำทางปกติไม่ประหม่า คุณมีทางที่จะสร้าง ความเชื่อมั่นในตัวคุณให้สูงขึ้นได้โดยไมยาก โปรดรับเอกสารแนะนำจากผู้ทำการวิจัย

ขอขอบคุณ ในความร่วมมือในการทำแบบทดสอบครั้งนี้

คณะผู้วิจัย

แบบประเมินผลการปรับปรุงบุคลิกภาพของนักศึกษา กลุ่ม 50 ปอก.

ชื่อ..... นามสกุล ..... กลุ่ม 50 ปอก.

เพศ ชาย หญิง

อายุ 18 – 22 ปี 23 – 27 ปี มากกว่า 27 ปีขึ้นไป โปรด ✓

เลือกหัวข้อที่ท่านคิดว่าเหมาะสมกับตัวท่าน หลังการปรับปรุงบุคลิกภาพ

หัวข้อ	ผลหลังการปรับปรุงบุคลิกภาพ			หมายเหตุ
	ดีขึ้น	ไม่เปลี่ยนแปลง	แย่ลง	
1.บุคลิกภายนอก				
1.1 รูปร่างหน้าตา				
1.1.1 สุขภาพ				
1.1.2 ความสะอาด				
1.1.3 การยิ้ม				
1.2 เครื่องแต่งกาย				
1.2.1 ความสุภาพ				
1.2.2 ความประณีต				
1.2.3 ความสะอาด				
1.2.4 ความประหยัด				
1.3 กิริยาท่าทาง				
1.4 การติดต่อสื่อสาร				
1.5 การพูด				
1.6 การฟัง				
2.บุคลิกภายใน				
2.1 ความกระตือรือร้น				
2.2 ความซื่อสัตย์				
2.3 ความสุภาพ				
2.4 ความร่าเริงและความร่วมมือ				
2.5 ความยับยั้งชั่งใจ				
2.6 ความจริงใจ				

-ขอบคุณในความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถาม-

ภาคผนวก ข
เอกสารแนวทางในการพัฒนาบุคลากร

แนวทางในการปรับปรุงบุคลิกภาพ ของนักศึกษาแขนงวิชา วิศวกรรมอุตสาหการ

โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุขุมล หวังวนิชพันธุ์
อาจารย์ประจำสาขาวิศวกรรมเครื่องกล แขนงวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ

การพัฒนาปรับปรุงบุคลิกภาพ

คำว่าบุคลิกภาพ มาจาก Personality ซึ่งแปลว่า ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลซึ่งไม่เหมือนกัน ดังนั้นบุคลิกภาพของเราจึงหมายถึงลักษณะเฉพาะตัวของเราแต่ละคน ซึ่งไม่มีใครเหมือนและไม่เหมือนใคร บุคลิกภาพจึงเป็นเรื่องเฉพาะแต่ละบุคคล ไม่มีใครสามารถเลียนแบบบุคลิกภาพของผู้อื่นได้เหมือนทุกประการ และบุคลิกภาพสามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ กระบวนการพัฒนาบุคลิกภาพนี้จะหมุนเวียนเป็นวงจรรอบๆ ไม่สิ้นสุด โดยเริ่มต้นจาก

1. การวิเคราะห์ตนเอง ผู้ที่ต้องการจะพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองต้องจดหัวข้อที่ได้วิเคราะห์ตนเองออกมาเป็นข้อ ๆ เรียงตามลำดับความสำคัญ
2. ปรับปรุงแก้ไข ค่อย ๆ แก้ไขทีละข้อ โดยทำแบบค่อยเป็นค่อยไป ให้ความสำคัญกับเรื่องที่ยากก่อน
3. แสดงออกใหม่ เมื่อทำการแก้ไขเรียบร้อยแล้วก็ปฏิบัติตามแนวทางใหม่และต้องให้เกิดความเคยชินจนติดเป็นนิสัย
4. ประเมินผล ดูว่าสิ่งที่ได้แก้ไขปรับปรุงไปแล้วนั้นดีหรือยัง และมีอุปสรรคอะไรบ้างที่ทำให้ปฏิบัติดีกว่านี้ไม่ได้

ในการพัฒนาบุคลิกภาพตามขั้นตอนดังกล่าวนี้ บางขั้นตอนอาจทำได้ด้วยตนเอง แต่บางขั้นตอนอาจต้องอาศัยผู้อื่นช่วยวิเคราะห์วิจารณ์ เพราะมนุษย์ทุกคนมีนิสัยเข้าข้างตนเอง ทำให้มองตัวเองไม่ออกว่าอะไรดี มีอะไรไม่ดีที่ควรแก้ไขบ้าง การที่เราต้องอาศัยบุคคลอื่นช่วยดูและวิจารณ์ตัวเราเองเนื่องจาก

1. คนเรามักไม่ค่อยได้สำรวจตัวเอง
2. คนเราแต่ละคนจะคุ้นเคยตัวเองจนดูไม่ออกว่าเรามีอะไรไม่ดีบ้าง
3. มนุษย์มักเข้าข้างตัวเองเสมอ อะไรที่เป็นของเราก็รู้สึกดีไปหมด

ประเภทของบุคลิกภาพที่ควรปรับปรุง

บุคลิกภาพของคนโดยส่วนใหญ่แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. บุคลิกภาพภายนอก เป็นสิ่งซึ่งสัมผัสได้ด้วย ตา หู จมูก ลิ้น และ กาย ได้แก่ รูปร่าง หน้าตา การแต่งกาย การวางตัว และการพูดเป็นต้น
2. บุคลิกภาพภายใน เป็นสิ่งซึ่งมองไม่เห็น แต่สามารถสัมผัสได้ และรู้ได้โดยการติดต่อ สื่อสาร

การปรับปรุงบุคลิกภาพภายนอก

หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นได้ชัดหรือสัมผัสได้ การปรับปรุงแก้ไขทำได้ง่าย และใช้เวลาสั้น สามารถเห็นผลได้ทันที ได้แก่

1. การปรับปรุงรูปร่างหน้าตา

เป็นรูปลักษณะภายนอก เป็นสิ่งที่จะสร้างความประทับใจในครั้งแรกให้แก่ผู้พบเห็น การปรับปรุงรูปร่างหน้าตา เราทุกคนสามารถทำได้โดยยึดหลัก 3 ประการ คือ

สุขภาพ ผู้มีสุขภาพดี รูปร่างหน้าตาก็จะสดชื่นทำให้เป็นคนร่าเริงอยู่เสมอ

ความสะอาด ผู้ที่รักษาความสะอาดทั้งร่างกายและใบหน้าอยู่เสมอ ทำให้แลดูสดใสและเกิดความประทับใจแก่ผู้พบเห็น

การยิ้ม การมีใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส แสดงถึงการเป็นคนอารมณ์ดี

2. การปรับปรุงการแต่งกาย

การแต่งกายที่ดีย่อมก่อให้เกิดเอกลักษณ์ที่เด่น และมีค่าต่อบุคลิกภาพของบุคคล การแต่งกายที่ดีนั้นก็คือการรู้จักใช้เสื้อผ้าที่สะอาด ตัดเย็บด้วยความประณีตเรียบร้อย ไม่จำเป็นต้องใช้สินค้าที่มีราคาแพง ควรริคให้เรียบร้อย ใส่สีที่เข้าชุดกัน

การแต่งกายสามารถช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของเราได้ เพราะสามารถช่วยปกปิดข้อบกพร่องของร่างกาย และช่วยเสริมจุดเด่นของรูปร่างหน้าตาให้ดูดี มีสง่ามากขึ้น อาจสรุปหลักการแต่งกายที่ดีที่ช่วยเสริมบุคลิกภาพได้ 4 ประการดังนี้

ความสุภาพ หมายถึง การแต่งกายสุภาพทั้งสีและแบบ

ความประณีต หมายถึง เสื้อผ้าที่ตัดเย็บด้วยความประณีตเหมาะสมกับรูปร่างของผู้สวมใส่

ความสะอาด หมายถึง ความสะอาดทั้งเสื้อผ้าและอุปกรณ์ที่ใช้กับผ้า

ความประหยัด หมายถึง การใช้เสื้อผ้าที่มีราคาประหยัด โดยไม่ทำให้เสียบุคลิกภาพ

3. การปรับปรุงกิริยาท่าทาง

กิริยาท่าทาง เป็นส่วนที่สำคัญอย่างหนึ่งที่สร้างความมั่นใจหรือความนับถือให้เกิดแก่ผู้อื่น เราอาจสร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นได้ง่าย หากกิริยาท่าทางของเราทำให้เขาเกิดความศรัทธาและเชื่อถือ กิริยาซ้ำซาก (Mannerism) เช่น ลูบศีรษะ เคาะเท้า ประสานข้อมือเข้า ๆ ออก ๆ ค้างเสื่อขยับหัวเข้มงวด ฯลฯ กิริยาเหล่านี้ทำให้บุคลิกภาพเสียไป ทำให้ผู้พบเห็นเกิดความรำคาญและเกิดความประทับใจในทางลบ หากมีผู้คอยท้วงติงและเจ้าตัวพยายามสังเกตตนเอง และฝึกฝนตนเองย่อมสามารถปรับปรุงภาพลักษณ์ให้ดีเหล่านี้ได้

4. การปรับปรุงในเรื่องการติดต่อสื่อสาร

บุคคลจะประสบความสำเร็จด้วยดีต้องอาศัยการติดต่อสื่อสารที่ดี การที่จะชักจูงให้คนอื่นยอมรับความคิดเห็นเรา เราต้องมีความสามารถในการติดต่อสื่อสารให้ผู้ฟังทราบถึงจุดประสงค์ของเรา การติดต่อสื่อสารที่ดีต้องเป็นกระบวนการสองทางคือ การส่งข่าวและการรับข่าว ซึ่งหมายถึงการพูดและการฟัง ทักษะในเรื่องนี้สามารถเรียนรู้กันได้ เพื่อให้เราประสบผลสำเร็จในการทำงาน

5. การปรับปรุงการพูด

การที่เราจะต้องติดต่อกับบุคคลมากมายหลายตา หรือการทำงานอยู่กับคนเกือบทุกประเภทและทุกอาชีพ เราจะต้องพูดให้ผู้ฟังเข้าใจจุดมุ่งหมายของเรานั้นเราจะต้องเป็นคนพูดเก่งซึ่งหมายถึง สามารถพูดให้ผู้ฟังเข้าใจในเรื่องที่เราพูดได้อย่างชัดเจน และเกิดความคิดคล้อยตามในที่สุด นอกจากนี้กิริยาท่าทางของผู้พูด การวางสีหน้า และการแสดงออกของเราต้องแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง การพูดตามสบายตามธรรมชาติจะช่วยให้การพูดน่าฟังยิ่งขึ้น หลักสำคัญในการช่วยปรับปรุงการพูดให้ดีขึ้น

1. อย่าพูดมากเกินไป
2. ใช้คำพูดหรือภาษาที่ถูกต้อง
3. ใช้เสียงพูดที่น่าฟัง
4. รู้จักวางกิริยาท่าทาง การอ้อม การวางสีหน้า ให้เป็นไปอย่างธรรมชาติ

6. การปรับปรุงการฟัง

ตามธรรมดาคนเราจะพูดได้ในอัตราเฉลี่ย นาทีละ 150 คำ แต่ผู้ฟังสามารถที่จะฟังได้ในอัตราที่รวดเร็วกว่าการพูดมาก ความแตกต่างในอัตราการพูดและการฟัง ทำให้เกิดความยุ่งยากให้แก่ผู้พูดและผู้ฟัง การฟังที่ดีนั้นเราต้องทราบสิ่งดังต่อไปนี้

- กำลังฟังใครพูด
- ให้ความสนใจเพียงพอต่อการฟังมากน้อยเพียงใด

การปรับปรุงบุคลิกภาพภายใน

หมายถึง สิ่งที่ไม่เห็น และสัมผัสยาก ต้องมีโอกาสได้ร่วมทำงาน หรืออยู่ด้วยกันนาน ๆ บุคลิกภาพภายในจึงจะค่อย ๆ แสดงออกมา การแก้ไขเปลี่ยนแปลงค่อนข้างยาก ใช้เวลานานและวัดผลลำบาก บุคลิกภาพภายในได้แก่

- ความกระตือรือร้น (Enthusiasm)
- ความซื่อสัตย์ (Honestly)
- ความสุภาพ (Courtesy)
- ความร่าเริงและความร่วมมือ (Cheerfulness and Co-operation)
- ความสนใจอย่างแท้จริงต่อลูกค้า (Interest in Customer)
- ความยับยั้งชั่งใจ (Self-Control)
- ความจริงใจ (Sincere)
- ความรู้สึกชอบพอกันคนอื่นอย่างแท้จริง (Liking of People)
- จินตนาการ (Imagination)
-

บุคลิกภาพกับการปรับตัว

การปรับตัว (Adjustment)

ในทางจิตวิทยา หมายถึง ขบวนการที่บุคคลได้แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มนุษย์ทุกคนต้องการมีการปรับตัว ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน การประกอบอาชีพ เพื่อตอบสนองความต้องการตนเอง

ความมุ่งหมายของการปรับตัว

มนุษย์ต้องการอยู่ในสภาวะสมดุลระหว่าง ตัวเองกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งบางครั้งสิ่งแวดล้อมก็มีอิทธิพลเหนื้อมนุษย์ แต่ในบางกรณีมนุษย์ก็สามารถเอาชนะสิ่งแวดล้อมได้ ดังนั้นการปรับตัวจึงมีจุดมุ่งหมายอยู่

2 ประการคือ

1. ปรับตัวเพื่อเอาชนะสิ่งแวดล้อม เพื่อถ่วงดุลสิ่งที่ตนยังขาดอยู่
2. ปรับตัวเพื่อให้เข้าได้กับสิ่งแวดล้อม คือยอมตามสิ่งแวดล้อม เมื่อไม่สามารถจะเอาชนะสิ่งแวดล้อมซึ่งมีพลังเหนือกว่าได้ ก็ทำตัวเองให้สอดคล้องตามสิ่งแวดล้อมนั้นเพื่อรักษาสมดุลไว้

สาเหตุที่ก่อให้เกิดการปรับตัว

การปรับตัวเป็นเรื่องของการปรับสิ่งที่ยังด้อย (inferiority) ที่มีอยู่ในตัวให้สมดุล หรือปรับส่วนที่เด่น (Superiority) ให้สมดุลกับสิ่งแวดล้อม การปรับตัวมีทั้งการปรับตัวทางกายและทางจิต ซึ่งถ้าเกิดการขัดแย้งขึ้น (Conflict) เมื่อขัดแย้งแล้วจะเกิดความคับข้องใจ (Frustration) หรือความกระวนกระวายใจ (Anxiety) จึงทำให้จิตเกิดการปรับตัวขึ้น ในชีวิตประจำวันของคนเรานั้น เราต้องเผชิญปัญหาต่างๆ ตั้งแต่ปัญหาที่ยากสุดจนถึงปัญหาตัวเล็ก ๆ น้อยๆ และถึงแม้คนเราจะมีวิธีต่าง ๆ ในการแก้ปัญหามากมาย แต่สภาพของคนและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้เราต้องพบกับความกดดันและความตึงเครียดอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะเราไม่สามารถสนองความต้องการของเราได้ง่ายดายเสมอไป

สรุปสาเหตุที่ก่อให้เกิดการปรับตัวคือ

1. แรงขับและความต้องการ ในชีวิตของบุคคลมีความต้องการขั้นพื้นฐาน เช่น ความต้องการทางร่างกาย และความต้องการทางจิต ความต้องการทั้งสองก่อให้เกิดแรงขับ
2. แรงกระตุ้นจากสังคม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว หรือการมีสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้คนมีปัญหาในการปรับตัวให้ทันตามสภาวะสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป
3. ความสนใจ จุดมุ่งหมายของชีวิตของตนเองเปลี่ยนแปลงไปจึงต้องปรับพฤติกรรม

การปรับตัวของบุคลิกภาพ

ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวและบุคลิกภาพ บางอย่างมีความสำคัญในวัยเด็กและต่อเนื่องไปจนถึงวัยรุ่น การปรับตัวตามแบบแผนของวัฒนธรรม นักมานุษยวิทยาได้ค้นพบว่า ในบรรดาคนโบราณต่างมีแบบแผนของระเบียบประเพณีและวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่มของตน ซึ่งกำหนดมาตรฐานของคนในกลุ่ม เห็นว่าดีงามไว้ ในสังคมปัจจุบันที่ประกอบไปด้วย โครงสร้างที่ซับซ้อนที่มีความเจริญก้าวหน้า และเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และกำหนดมาตรฐานการประพฤติสูงขึ้นทุกด้านในสังคม จะทำให้สังคมประสบปัญหาข้อขัดแย้งและความเคร่งเครียดเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะบุคคลในวัยหนุ่มสามอันเป็นช่วงวิกฤตแห่งความปรับตัว

ลักษณะของคนที่ปรับตัวได้ดี

1. มีความรู้เกี่ยวกับตัวเอง (Self-knowledge) คนที่ปรับตัวได้ดีคือคนที่รู้ถึงพลังจิต แรงจูงใจ ความปรารถนา ความทะเยอทะยาน ความรู้สึก ความสามารถและอารมณ์ต่างๆ ของตัวเอง นักจิตวิทยากล่าวถึงการมีความเข้าใจในตัวเอง (Self – understanding) ว่า เป็นญาณหยั่งรู้ หรือ

การรู้แจ้งเห็นจริง (Insight) ว่าทำไมเขาจึงประพฤติปฏิบัติตามแนวทางที่เขาได้ทำลงไป และทำไมเขาจึงไม่มีความรู้สึกต่อบุคคลหรือเหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตเช่นนั้น ลักษณะสำคัญของการมีความรู้เกี่ยวกับตัวเอง คือมีความสามารถในประเมิน (ตีราคา) คุณสมบัติและความสามารถของคนได้ตรงกับความเป็นจริง คนที่ปรับตัวได้ดี คือ คนที่สามารถใช้ความสามารถทำงานเฉพาะอย่างได้อย่างเหมาะสม ไม่ตั้งระดับแรงบันดาลใจไว้สูงเกินกว่าความสามารถที่จะทำให้เขาประสบความสำเร็จได้

2. ความรู้สึกว่าตนเองมีค่า (Self-esteem) ประกอบด้วยความรู้สึกที่ดีต่อตัวเอง และสามารถทำหน้าที่ให้แก่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนคนที่ปรับตัวไม่ได้จะมีความรู้สึกมีปมด้อยและขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งเกิดจากลักษณะ 2 ประการ คือ

- 1) กัลลังงานที่จะต้องทุ่มเทอย่างจริงจัง ซึ่งตัวเองไม่สามารถจะทำได้อย่างสมบูรณ์
- 2) พยายามจะเอาชนะปมด้อยหรือความหวาดกลัวด้วยความกระฉับกระเฉง คุ้ยไม้ไผ่ อวด หรือมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองมากเกินไป

คนที่ปรับตัวได้ดีจะไม่ตำหนิ เกลียด หรือลงโทษตัวเอง แต่มีความรู้สึกที่สมบูรณ์ และเผชิญหน้ากับสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้เท่ากับคนทั่วไป

3. ความรู้สึกมั่นคง อบอุ่น (Feeling of security) คนที่ปรับตัวได้ดีมีความรู้สึกว่าได้รับการยอมรับว่า เป็นส่วนหนึ่งของสังคม และสำคัญที่สุดคือ มีความสบายใจต่อคนทั่วไป และแสดงปฏิกริยาออกมาได้ด้วยตัวเอง หรือมีอิสระในการแสดงออก (Freedom of action) ต่อสถานการณ์

4. สังคมที่แตกต่างกัน มีความสามารถที่จะหัวเราะและยิ้มได้อย่างอิสระและเป็นไปตามธรรมชาติ รวมทั้งสามารถแสดงความรู้สึกเกลียดชังหรือก้าวร้าวได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ ในขณะที่เขาปรารถนาจะได้รับการยอมรับจากคนอื่นๆ เขาจะไม่มีความรู้สึกว่าถูกบังคับ เขาสามารถรักษาความเป็นอิสระเสรีในการแสดงออก เมื่อเผชิญหน้ากับการผลักดันของหมู่คณะได้อย่างเหมาะสม

5. ความสามารถในการรับและให้ความรัก (Ability to accept and give affection) มีความสามารถที่จะสร้างความสัมพันธ์กับคนอื่นได้อย่างน่าพอใจ คนที่ปรับตัวได้ดีจะรู้สึกถึงความต้องการและความรู้สึกของบุคคลอื่น และรักษาความสัมพันธ์ที่มีทั้งการให้และรับไว้ได้

6. ความพอใจต่อความปรารถนาทางการ (Satisfaction of bodily desires) คนที่ปรับตัวได้ดีจะมีทัศนคติต่อการทำงานของร่างกายของตนอย่างสมบูรณ์ เขาสามารถยอมรับการทำงานของ

อวัยวะต่างๆ และจะไม่ไปหมกหมุ่นครุ่นคิดกังวลถึงมัน เขาสามารถมีความสุขจากร่างกายที่มีอยู่ และจะไม่รู้สึกอยากมีความต้องการที่ตามใจตัวเองมากเกินไป

7. ความสามารถที่จะเป็นผู้ผลิตและมีความสุข (Ability to be productive and happy) คนที่มีสุขภาพจิตดีจะทำงานอย่างมีความสุข เขาสามารถใช้ความสามารถต่างๆ ในการทำกิจกรรมของงานทางวัตถุหรือความสัมพันธ์กับคนอื่นได้อย่างดีและกว้างขวาง สามารถเข้าไปอยู่ในวงการธุรกิจของชีวิตด้วยความสนุกและกระตือรือร้น

8. ปราศจากความตึงเครียดและความรู้สึกที่เกินขีด (Absence of tension and hypersensitivity) คนที่ปรับตัวได้ดีจะมีความอดทนต่อความคับข้องใจได้ดี ธรรมในการปรับตัว ธรรมที่ใช้เป็น

หลักในการปรับตัว เรียกว่า สัปปริสธรรม ซึ่งมีเนื้อหา ดังนี้

1. รัชมัญญูตา ความเป็นผู้รู้จักเหตุแห่งความสุขและความทุกข์
2. อัถถัญญูตา ความเป็นผู้รู้จักผลให้เกิดความสุขความทุกข์
3. อัถตัญญูตา ความเป็นผู้รู้จักตนว่าโดยชาติตระกูล ยศศักดิ์ สมบัติ บริวาร ความรู้ และคุณธรรมเพียงเท่านั้น ควรประพฤติตนให้สมควรแก่ที่เป็นอยู่อย่างไร
4. มัตตัญญูตา ความเป็นผู้รู้จักการประมาณในการแสวงหาเครื่องเลี้ยงชีพแต่โดยทางที่ชอบ และรู้จักประมาณในการบริโภคแต่พอควร
5. กาลัญญูตา ความเป็นผู้รู้จักกาลเวลาอันสมควรในการประกอบกิจนั้นๆ
6. ปริสัจญูตา ความเป็นผู้รู้จักประชุมชน และกริยาที่จะต้องประพฤติต่อประชุมชนนั้นๆ ว่าเมื่อเข้าไปหากกลุ่มชนนั้นๆ จะต้องแสดงกริยาอย่างไร จะต้องพูดอย่างไร เป็นต้น
7. ปุคคลโปรปริญญูตา ความเป็นผู้รู้จักเลือกบุคคลว่า ผู้นี้เป็นคนดีควรคบ ผู้นี้เป็นคนไม่ได้ไม่ควรคบ เป็นต้น

หลักพึงยึดในการปรับตัวที่ดี

1. หลักแห่งความเป็นจริง (Realism) จะต้องยอมรับและยึดหลักความเป็นจริง ก่อนทำต้องพิจารณาให้รอบคอบเสียก่อนว่ามีเหตุผลและเป็นทางที่เป็นไปได้จริง
2. หลักแห่งความมีความใจกล้าพอ (Commitment) พร้อม จะเผชิญกับความขัดแย้งตลอดเวลาที่กำลังดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางที่เราต้องการ โดยไม่ย่อท้อต่อความลำบาก
3. การยอมรับตนเอง (Self-acceptance) ต้องพิจารณาว่าตนเองมีความมุ่งหวังและสนใจด้านใดบ้าง ต้องเข้าใจตนเอง จะต้องยอมรับทั้งความสำเร็จและความล้มเหลว

ภาคผนวก ค

เอกสารแนะนำสำหรับผู้มีความเชื่อมั่นในตนเองค่อนข้างต่ำ และ ต่ำ

เอกสารแนะนำสำหรับผู้มีความเชื่อมั่นในตนเองก่อนข้างต่ำ และ ต่ำ

การที่บุคคลมีความรู้สึกว่าคุณเองมีปมด้อยมากหรือน้อยนั้น อาจเกิดจากสาเหตุที่แตกต่างกัน สาเหตุหนึ่งก็คือ ความไร้ความสามารถทางร่างกาย เช่น นักวิ่งชาวอเมริกัน ชื่อ วิลมารูคอล์ฟ ซึ่งเป็นโรคโปลิโอ มาตั้งแต่เด็ก เธอจึงกลายเป็นผู้พิการ แต่อย่างไรก็ตามเธอได้ใช้ความพยายามเอาชนะปมด้อยของเธอได้ โดยเธอพยายามทำงานที่ดองใจอวัยวะพิการของเธอจนทำให้อวัยวะพิการนั้น มีความแข็งแรงขึ้น และในการแข่งขันโอลิมปิกที่กรุงโรม ประเทศอิตาลี ในปี 1960 เธอก็สามารถคว้าชัยชนะได้ จากตัวอย่างนี้ไม่ได้หมายความว่า ผู้ป่วยเป็นโรคโปลิโอ นั้นจะสามารถเป็นแชมป์โอลิมปิกได้ทุกคน ทั้งนี้จะต้องขึ้นอยู่กับ สภาพความพร้อมและความพยายาม ตลอดจนความพร้อมในการฝึกฝนอีกด้วย

อัลเฟรด แอดเลอร์ นักจิตวิทยาที่มีชื่อเสียงคนหนึ่ง ได้อุทิศชีวิตของเขาในการค้นคว้าเรื่องความรู้สึกเป็นปมด้อย และได้ให้ข้อคิดว่า ความต้องการที่สำคัญอย่างยิ่งของมนุษย์ คือ ความต้องการที่จะมีความเชื่อมั่นในตนเองและมีความสามารถหรือมีปมเด่น

ความรู้สึกเชื่อมั่นต่อตนเองนั้นอาจจะเห็นจากการ ได้มีโอกาสติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น อาจสังเกตได้จากการแสดงอาการ เอียงอาย รู้สึกอึดอัดไม่สบายใจ รู้สึกกระดากอายเมื่อคุยถึงความดีของตนเอง แสดงความสนใจต่อใคร ๆ อย่างมาก ยกย่องสรรเสริญใครสักคนอย่างมากและการแสดงความเห็นพ้องกับเรื่องต่าง ๆ ของคนทั่วไป

อันที่จริงแล้วการสร้างเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นกับตนเองมากเกินไปนั้น ก็ไม่ใช่ว่าจะจะเป็นสิ่งที่ดีเสมอไป อาจจะทำให้ขาดความยั้งคิดในการกระทำอะไรลงไป ส่วนใหญ่แล้วคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มักจะกระทำอะไรอย่างตรงไปตรงมาโดยไม่ระมัดระวัง ซึ่งอาจจะสร้างความขัดแย้งกับผู้อื่นได้ในสังคม อาจก่อให้เกิดการเข้าใจผิด ๆ หรือมองไปในแง่ไม่ดีหรือทำให้เกิดศัตรูมากกว่าเพื่อน

ตามความคิดเห็นของนักจิตวิทยาเชื่อว่า หนทางที่สามารถแก้ไขความรู้สึกเป็นปมด้อยนั้นมีอยู่ด้วยกัน 2 วิธี คือ การปลดปล่อยความรู้สึกเป็นปมด้อยออกไป หรือการใช้สิ่งอื่นมาชดเชยหรือทดแทนปมด้อยของเรา สำหรับการปลดปล่อยความรู้สึกเป็นปมด้อยนั้น หมายถึงว่า เราจะไม่วิตติว่าปมด้อยที่เรามีอยู่นั้นเป็นอุปสรรค และเราสามารถเอาชนะมันได้โดยไม่ต้องทำอะไรมากนัก

แอดเลอร์เข้าใจว่า คนเราทุกคนจะชดเชยหรือทดแทนปมด้อยของตนเองอยู่เสมอ การชดเชยนั้นสามารถกระทำได้หลายรูปแบบแตกต่างกันออกไป วิธีหนึ่งก็คือ การชดเชยโดยตรง เช่นวิธีการของ วิลมารูคอล์ฟ ถ้าใครมีความรู้สึกไม่มั่นใจในตัวเอง ก็อาจจะหาวิธีการที่จะ

เอาชนะปมด้อยนั้นในสภาพที่ตนเป็นอยู่ อีกตัวอย่างหนึ่งคือ ชาวกรีกผู้หนึ่งชื่อ คิมอส ธเนส เขาเป็นผู้ที่พูดคิดอ่างเหมือนเด็ก ๆ แต่เขาก็ได้ใช้ความพยายามฝึกฝนอย่างหนัก จนกลายเป็นนักพูดปาฐกถาที่ฉลาดยอดเยี่ยม

วิธีที่สองก็คือ การชดเชยหรือทดแทนในรูปแบบต่างๆ เราอาจจะสร้างความสามารถด้านอื่นขึ้นมาชดเชยปมด้อยที่เรามีอยู่ เช่น ถ้าเรามีสุขภาพไม่แข็งแรงไม่สามารถเล่นกีฬาได้ดี เราก็อาจหันไปเอาดีทางการเรียนหรือความสามารถด้านอื่น คนบางคนที่ไม่ประสบความสำเร็จในการทำงาน เขาก็หันมาทำงานอดิเรกจนประสบผลสำเร็จ การชดเชยด้วยวิธีการนี้ก็อาจจะสร้างความเชื่อมั่นในตนเองได้อย่างน่าพึงพอใจทีเดียว

ถ้าวิธีการทั้งสองในข้างต้นนั้น ไม่อาจสร้างความเชื่อมั่นในตนเองได้ เราก็อาจใช้วิธีการที่ 3 วิธีการนี้ก็คือ ใช้วิธีการหลอกล่อทั้งตนเองและผู้อื่นด้วยการทำทาย ตั้งกฎเกณฑ์และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด พยายามบังคับตนเอง คือรู้กับปมด้อยของตนเองแล้วแสดงออกในทางตรงกันข้าม พยายามไม่ยอมรับความเป็นปมด้อยของเราเสีย ก็คิดกันมันไว้ แล้วความเชื่อมั่นของเราก็จะเกิดขึ้น ถึงแม้ว่ามันอาจไม่เป็นความเชื่อมั่นที่แท้จริงที่เกิดขึ้นในขณะนั้น หรืออาจจะทำให้เราประหม่าขึ้นมาบ้างก็ตาม

การสร้างความเชื่อมั่นในตนเองนั้น จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรได้รับการพัฒนาขึ้นมาจากบุคลิกภาพภายในตัวเรา เราไม่สามารถที่จะเสแสร้งความเชื่อมั่นของเราได้ และยิ่งกว่านั้นการสร้างเชื่อมั่น มิใช่เพียงแต่จะหาปมเด่นมาชดเชยปมด้อยเท่านั้น แต่เราจะต้องยอมรับปมเด่นนั้นด้วย ซึ่งจะกลายเป็นรากฐานสำคัญ สำหรับความเชื่อมั่นในตัวเองในเรื่องอื่น ๆ ที่จะเกิดขึ้นต่อไป

คำแนะนำ 10 ประการ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง

1. เริ่มต้นด้วยการค้นหาสาเหตุที่ทำให้เรารู้สึกว่ามีปมด้อย เมื่อเรารู้ว่าอะไรเป็นสาเหตุแล้ว เราก็จะพยายามสร้างเจือใจขึ้นแรกมาด้วยจุดประสงค์ที่จะแก้ไขความเชื่อมั่นในตัวเราเอง
2. พยายามฝึกฝนและลบล้างความอ่อนแอของเรา สิ่งสำคัญสำหรับเราก็คือ พยายามสำรวจความกล้าให้เกิดขึ้น และถือว่าความกล้าที่เกิดขึ้นนี้เป็นการแก้ไขขั้นที่สองที่ใกล้จะประสบผลสำเร็จแล้ว
3. พยายามปรับปรุงแก้ไขความสามารถของเราต่อไปเรื่อย ๆ ด้วยวิธีการนี้จะช่วยสร้างสิ่งชดเชยความเป็นปมด้อยของเรา และจะกลายเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเราในไม่ช้า

4. จงพอใจและภาคภูมิใจอย่างเชื่อมั่นกับผลสำเร็จที่เราได้รับในงานใดก็ตาม และประเมินมันด้วยตัวเอง ซึ่งจะมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เรามองเห็นคุณค่าและความสำคัญของตัวเรามากกว่าที่จะไปฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น
5. พยายามทำให้เป็นปกติ เมื่อได้รับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น อย่าหวั่นไหวหรือรู้สึกต่อต้านกับความเชื่อมั่นในตนเอง ให้เรารู้สึกว่าภายในตัวเรานั้นมีความแน่ใจและมีอิสรเสรีภาพ
6. ในกรณีที่เรารู้สึกผิดหวังหรือไม่พอใจกับงานที่เราทำอยู่ และมองไม่เห็นทางที่จะแก้ไขตัวเราเองได้เลย เราก็ควรจะหันมาทำงานด้านอื่น เช่นงานอดิเรกด้วยวิธีการนี้ เราก็จะสามารถลดหย่อนความผิดหวัง และจะช่วยดึงเราออกมาจากความรู้สึกไม่เชื่อมั่นในตนเองได้ด้วย
7. ถ้าเราถูกขอร้องให้ทำงานยาก ๆ สักชิ้น เราจะต้องพยายามมองงานนั้นในแง่ดี และตั้งความหวังไว้ล่วงหน้าก่อน ถ้าเรากลัวหรือขี้ขลาดกับมัน ความเชื่อมั่นในความสามารถของเรา ก็จะลดลงไปเรื่อย ๆ และจะจบด้วยการประสบความล้มเหลวแม้แต่กับงานที่ไม่ยากเย็นอะไรเลย
8. อย่าทะเลาะทะยานมากเกินไป ทั้งนี้เพราะการมกใหญ่ใฝ่สูงมากเกินไปนั้นเป็นอันตรายอย่างยิ่ง ยิ่งเรามีความทะเลาะทะยานมากเท่าไร มันก็ยิ่งสร้างความลำบากแก่เรามากขึ้นเท่านั้น
9. อย่าเอาตัวเราไปเปรียบเทียบกับผู้อื่นมากนัก งานหลายประเภทคนอื่นเขาอาจทำได้ดีกว่าเรา ถ้าเรายังเอาตัวเราไปเปรียบเทียบกับผู้อื่นอยู่ เรายังต้องประสบความผิดหวัง และจะมีผลทำให้เรามองคุณค่าในตัวเราเองลดลง
10. อย่าไปยึดมั่นกับคติที่ว่า “เขาทำได้ เราทำได้” ทั้งนี้เพราะไม่มีมนุษย์คนใดหรอกที่สามารถทำงานทุกอย่างได้ดีเลิศหรือเก่งไปเสียหมดทุกอย่าง

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติ (หัวหน้าโครงการวิจัย)

1. ชื่อ-สกุล (ภาษาไทย) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุขุมาล หวังวนิชพันธ์

(ภาษาอังกฤษ) ASIST. PROF.SUKUMAL WANGVANITCHAPHAN

2. รหัสประจำตัวประชาชน 3100602120474

3. ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8

4. หน่วยงานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะวิศวกรรมศาสตร์

399 ถนนสามเสน แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต

กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์ 02 2829009-15 ต่อ 6164 โทรสาร 02 6285201

E-mail : ajlevw@yahoo.com

5. ประวัติการศึกษา

Master in Management จาก Technological University of The Philippines

ปริญญาตรี จาก สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล คณะวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิศวกรรมสิ่งทอ

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (ระบุสาขาวิชา)

การจัดการอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

ระบบการผลิตและการวางแผนการผลิตในงานอุตสาหกรรม

7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัย ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

7.1 หัวหน้าโครงการวิจัย :

-

7.2 งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว :

-

7.3 วิจัยวิจัยที่กำลังทำ :

การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษา สาขาวิชาวิศวกรรม

อุตสาหกรรม งบประมาณผลประโยชน์ ประจำปี 2551

ประวัติ (ผู้ร่วมวิจัย)

1. ชื่อ-สกุล (ภาษาไทย) นายเกษมชัย บุญเพ็ญ
(ภาษาอังกฤษ) MR.KASEMCHAI BOONPEN
2. รหัสประจำตัวประชาชน 3100800325609
3. ตำแหน่งปัจจุบัน รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
4. หน่วยงานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
399 ถนนสามเสน แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต
กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์ 02 2829009-15 ต่อ 6102 โทรสาร 02 6285201
5. ประวัติการศึกษา
ปริญญาโท จาก สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม สาขา บริหารอาชีวและเทคนิคศึกษา
ปริญญาตรี จาก สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล คณะวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิศวกรรม
อุตสาหกรรม
ปริญญาตรี จาก วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา คณะวิศวกรรมศาสตร์ สาขา
ครุศาสตร์อุตสาหกรรมอุตสาหกรรม
6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (ระบุสาขาวิชา)
วิศวกรรมการเชื่อม
7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัย ทั้งภายในและภายนอกประเทศ
  - 7.1 หัวหน้าโครงการวิจัย :
ความต้องการครูช่างอุตสาหกรรมของประเทศไทย งบประมาณผลประโยชน์
ประจำปี 2550
  - 7.2 งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว :
-
  - 7.3 วิจัยวิจัยที่กำลังทำ :
การพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษา สาขาวิชาวิศวกรรม
อุตสาหกรรม งบประมาณผลประโยชน์ ประจำปี 2551